

**KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADA DĖL NACIONALINIO VISUOMENĖS
SVEIKATOS CENTRO PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS ŪKIO
SUBJEKTŲ VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS VYKDOMŲ PROCESŲ**

TURINYS

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI.....	3
2. IŽANGA.....	5
3. KORUPCIJOS RIZIKA ŪKIO SUBJEKTŲ RIZIKINGUMO VERTINIMO IR PERIODINĖS KONTROLĖS PATIKRINIMŲ PLANAVIMO PROCEDŪROSE.....	7
3.1. Tobulintini kriterijai ūkio subjektų rizikingumo vertinimui.....	8
3.2. Neatskirtos ūkio subjektų priežiūros, rizikos vertinimo ir patikrinimų planavimo funkcijos gali sąlygoti korupcijos riziką priimant sprendimus dėl patikrinimų atlikimo / neatlikimo.....	12
3.3 Dėl sisteminių ir procedūrinių trūkumų gali būti iškreiptas ūkio subjekto rizikos lygio nustatymas	16
3.4. Nereglamentuota periodinės kontrolės patikrinimų planų keitimo procedūra.....	17
4. KORUPCIJOS RIZIKA ATLIEKANT ŪKIO SUBJEKTŲ PATIKRINIMUS, FIKSUOJANT NUSTATYTUS PAŽEIDIMUS IR TAIKANT POVEIKIO PRIEMONES....	19
4.1. Egzistuoja sąlygos korupcijos rizikai, kai nuo patikrinimo atlikimo dienos iki nustatytų rezultatų oficialaus užfiksavimo momento praeina ilgas laiko tarpas.....	20
4.2. Nereglamentuota patikrinimų dokumentų pildymo tvarka, specialistai savo nuožiūra sprendžia kada atliekant patikrinimą naudoti / nenaudoti technines priemones.....	25
4.3. Nereglamentuotas rotacijos principo taikymas ir pavedimų atlikti patikrinimus skirstymo tvarka.....	27
4.4. Egzistuoja sąlygos korupcijai, kai ūkio subjektų veiklos patikrinimus atlieka vienas specialistas.....	29
4.5. Nepakankamai reglamentuota administracinių nusižengimų tyrimų, duomenų rinkimo, protokolų surašymo tvarka sudaro sąlygas nepagrįstai vilkinti procedūras.....	33
4.6. Plati diskrecijos teisė priimant sprendimus dėl grįžtamosios kontrolės patikrinimų atlikimo / neatlikimo.....	36
4.7. Tobulintina laboratorinių tyrimų (matavimų) ėmimo ir atlikimo procedūra.....	39
4.8. Nepakankama kontrolė viešųjų ir privačių interesų valdymo procedūroje.....	41
5. MOTYVUOTOS IŠVADOS (PASTABOS).....	44
6. REKOMENDACINIO POBŪDŽIO PASIŪLYMAI.....	45

7. 1 priedas: Departamentų 2023 m. kontroliuojamų subjektų sąrašas ir rizikos vertinimo lygis.....	48
8. 2 priedas: Atliekant korupcijos rizikos analizę įvertinti teisės aktai, dokumentai ir informacija.....	52

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizės tikslas – antikorupciniu požiūriu įvertinti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos ūkio subjektų valstybinės priežiūros vykdomus procesus, siekiant nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas darbuotojams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir pateikti rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus, sumažinti nustatytą korupcijos riziką ir (ar) pašalinti korupcijos rizikos veiksnius bei skaidrinti vertintų procesų vykdymą.

Korupcijos rizikos analizės uždaviniai:

- nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti;
- išanalizuoti praktinį procedūrų vykdymą, nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija;
- pasiūlyti korupcijos riziką ir (ar) jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas:

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos ūkio subjektų valstybinės priežiūros vykdymo procesai.

Vertinamas 2021-01-01–2023-06-01 laikotarpis¹.

Subjektas:

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė.
2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo vertinimas.
3. Interviu metodas (darbuotojams pateikti klausimai).
4. Viešai skelbiamos informacijos stebėjimas ir analizavimas.
5. Valstybės registruose ir informacinėse sistemose sukauptos informacijos analizė.

Atliekant korupcijos rizikos analizę išnagrinėta ir (ar) įvertinta:

1. Korupcijos rizikos analizės išvados priede nurodyti teisės aktai.
2. Institucijos interneto svetainėje skelbiama informacija, susijusi su analizuojamais procesais.
3. Raštu ir elektroniniu paštu² gauta informacija apie teisinį reglamentavimą ir darbo praktiką.

¹ STT 2023-08-21 raštas Nr. 4-01-6882 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo“.

² dokumentai@stt.lt gauta informacija.

4. Kita Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) direktoriaus 2021-11-09 įsakymu Nr. 2-229, 15 punkte nurodyta informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos vertinant:

1. Sociologinių tyrimų duomenis.
2. Galimybę vienam darbuotojui priimti sprendimus.
3. Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją (valstybės tarnautojo ar institucijos teisė spręsti kokį nors klausimą savo nuožiūra).
4. Darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės lygį.
5. Darbuotojų rotacijos lygį.
6. Atliekamos veiklos dokumentavimą, viešinimą ir prieinamumą visuomenei.
7. Institucijos veiklos vidaus ir (ar) išorės audito informaciją.
8. Teisės aktų priėmimo ir vertinimo sistemą.
9. STT turimą informaciją, susijusią su veiklos sritimi ir procedūromis, kuriose atliekama korupcijos rizikos analizė.
10. Kitą informaciją, kurios reikia korupcijos rizikos analizei atlikti.

Jeigu korupcijos rizikos analizės metu prašomi dokumentai ar duomenys nebuvo pateikti, laikoma, kad jų nėra.

Tekste vartojamos santrumpos:

PA – patikrinimo aktas,

PP – pavedimas atlikti patikrinimą,

LHP – leidimas-higienos pasas,

HN – Lietuvos higienos norma,

VSSIS – Visuomenės sveikatos saugos informacinė sistema,

VSSKS – Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyrius,

COVID-19 liga (koronaviruso infekcija),

ANK – Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas,

ANR – Administracinių nusižengimų registras,

NVSPL – Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija.

2. IŽANGA

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) įgyvendina valstybės politiką saugant visuomenės sveikatą, ginant vartotojų teises, valdant rizikas, susijusias su užkrečiamosiomis ligomis, aplinkos veiksniais, vartotojams teikiamomis paslaugomis bei gaminiais.

NVSC kompetencija apibrėžta Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015-09-18 įsakymu Nr. V-1058 „Dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų patvirtinimo“, taip pat ūkio subjektų (toliau – subjektai) valstybinės priežiūros vykdymo procesus reglamentuojančiuose teisės aktuose³. NVSC specialistai, vykdydami subjektų veiklos valstybinę priežiūrą, atlieka:

- periodinę kontrolę (planinius patikrinimus);
- grįžtamąją kontrolę (neplaninius patikrinimus);
- operatyviają kontrolę (neplaninius patikrinimus).

Pagal NVSC direktoriaus 2023-01-01 įsakymą Nr. VKE-1 „Dėl įgaliojimų Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos departamentų darbuotojams suteikimo“ pavedimus atlikti patikrinimus pasirašo NVSC departamento direktorius. NVSC departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus ar skyriaus rajone vedėjas paskiria patikrinimą atliksiantį specialistą. Subjektai apie planinius patikrinimus informuojami raštu likus ne mažiau nei 10 darbo dienų iki patikrinimo atlikimo.

2021–2023 m. gegužės mėn. laikotarpiu NVSC specialistai atliko patikrinimų⁴:

³ Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-10-28 įsakymu Nr. V-946 „Dėl Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento patvirtinimo“;

Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklės, patvirtintos NVSC direktoriaus 2021-10-22 įsakymu Nr. VKE-542 „Dėl Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklių patvirtinimo“;

Operatyviosios tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklės, patvirtintos NVSC direktoriaus 2021-10-22 įsakymu Nr. VKE-543 „Dėl Operatyviosios tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklių patvirtinimo“

Licencijuojamos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009-12-30 įsakymu Nr. V-1116 „Dėl Licencijuojamos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“;

Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018-04-04 nutarimu Nr. 321 „Dėl Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo įgyvendinimo“;

Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-10-04 įsakymu Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių patvirtinimo“;

NVSC direktoriaus 2019-10-22 įsakymas VKE-443 „Dėl pavedimo atlikti patikrinimą formos, patikrinimo akto formos ir periodinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės klausimynų patvirtinimo“ ir kt.

⁴ Duomenys pateikti 2023-07-04 skaičiavimu.

Visuomenės sveikatos saugos kontrolės srityje	Licencijuojamos veiklos priežiūros srityje	Atsakingų asmenų, pateikiančių rinkai kosmetikos gaminius, kontrolės srityje
<p>19 555 patikrinimus</p> <p>(9 286 – periodinės kontrolės ir 10 269 – operatyviosios kontrolės).</p> <p>Iš kurių 2 813 patikrinimų metu nustatyti pažeidimai (1 274 – periodinės kontrolės ir 1539 – operatyviosios kontrolės).</p>	<p>340 patikrinimų</p> <p>(310 – periodinės kontrolės ir 30 – operatyviosios kontrolės).</p> <p>Iš kurių 31 patikrinimo metu nustatyti pažeidimai (6 – periodinės kontrolės ir 25 – operatyviosios kontrolės).</p>	<p>131 patikrinimą</p> <p>(9 – periodinės kontrolės ir 122 – operatyviosios kontrolės).</p> <p>Iš kurių 88 patikrinimų metu nustatyti pažeidimai (6 – periodinės kontrolės ir 82 – operatyviosios kontrolės).</p>

NVSC atstovų teigimu, 2021 m. buvo stabdytas planinės visuomenės sveikatos saugos priežiūros vykdymas (periodinės kontrolės patikrinimai), tačiau kontroliuojamuose subjektuose buvo atliekama karantino ir ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) reikalavimų laikymosi priežiūra (operatyviosios kontrolės patikrinimai). Dėl šios priežasties 2021 m. operatyviosios kontrolės patikrinimų dalis yra didesnė nei periodinės kontrolės patikrinimų.

Pažymėtina, kad tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2022/2023“⁵ duomenimis 35 proc. apklaustų gyventojų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją ir jai pavaldžias įstaigas priskiria prie labai korumpuotų įstaigų. Dėl teisinio reglamentavimo, kuriuo galimai nepakankamai užtikrinamas leidimų-higienos pasų išdavimo proceso skaidrumas ir nešališkumas, buvo pasisakyta STT ir 2023-03-16 antikorpucinio teisės aktų vertinimo išvadoje Nr. 4-01-2145 „Dėl leidimų-higienos pasų išdavimo taisyklių“, kurioje pateiktos antikorpuciniu požiūriu įvertintos ydingos nuostatos, galinčios turėti neigiamos įtakos NVSC sprendimų priėmimui⁶.

Korupcijos rizikos analizės metu antikorpuciniu požiūriu vertinti 2021–2023 m. laikotarpiu vykdyti subjektų veiklos valstybinės priežiūros vykdymo procesai, didesnę dėmesį skiriant šioms veiklos sritims:

- įmonių, gaminančių kosmetikos gaminius, kontrolei,
- atsakingų asmenų, rinkai teikiančių kosmetikos gaminius, kontrolei,
- sporto klubų paslaugų teikimo kontrolei,
- kūno priežiūros paslaugų teikimo kontrolei,
- plaukų priežiūros paslaugų teikimo kontrolei,
- veido priežiūros paslaugų teikimo kontrolei.

⁵ Prieiga internete: <https://www.stt.lt/analitine-antikorpucine-zvalgyba/lietuvos-korupcijos-zemelapis/7437>

⁶ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/fb023891c4a811ed924fd817f8fa798e?jfwid=-1bb1glpnt3>

3. KORUPCIJOS RIZIKA ŪKIO SUBJEKTŲ RIZIKINGUMO VERTINIMO IR PERIODINĖS KONTROLĖS PATIKRINIMŲ PLANAVIMO PROCEDŪROSE

Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą⁷, ūkio subjektų veiklos priežiūra turi būti atliekama vadovaujantis objektyviu rizikingumo vertinimu, kuris užtikrintų verslo subjektams minimalią ir proporcingą priežiūros našta. Todėl institucijoje subjektų rizikingumui įvertinti turi būti taikoma aiški rizikos vertinimo kriterijų sistema, apimanti visas riziką identifikuojančias aplinkybes ir kontroliuojamas veiklos sritis, kurios padėtų objektyviai nustatyti subjekto veiklos rizikos lygį, rizikingumo didėjimą ar mažėjimą, reikšmingą planuojant periodinės kontrolės patikrinimus.

NVSC viešiname informacijoje nurodyta, kad kontroliuojamų subjektų rizikos vertinimo kriterijai skirstomi pagal šias subjektų veiklos grupes⁸:

Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintini subjektai
Periodinės licencijuojamos veiklos priežiūros metu tikrintini subjektai
Operatyviosios tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintini subjektai
Planinės valstybinės triukšmo kontrolės metu tikrintini subjektai
Rinkai pateikiančių kosmetikos gaminius atsakingi asmenys (importuotojai ir platintojai, veikiantys kaip atsakingi asmenys)

Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų subjektų (įmonių, gaminančių kosmetikos gaminius, sporto klubų, subjektų, teikiančių kūno, plaukų, veido priežiūros paslaugas) sąrašas apima didžiausią kontroliuojamų subjektų skaičių. Todėl atliekant subjektų veiklos rizikingumo vertinimą ir periodinės kontrolės patikrinimų planavimą yra naudojama Visuomenės sveikatos saugos informacinė sistema (toliau – VSSIS), kuri automatizuotu būdu įtraukia subjektus, turinčius savo vykdomai veiklai NVSC išduotus leidimus-higienos pasus. Tai reiškia, kad į VSSIS suvedus informaciją apie subjektams išduotus, panaikintus, sustabdytus leidimus-higienos pasus jie automatiškai įtraukiami į NVSC kontroliuojamų subjektų sąrašą pagal kurį atliekamas subjektų veiklos rizikingumo vertinimas. Tačiau į VSSIS duomenų valdymą nepatenka subjektai dėl

⁷ Prieiga internete:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.0BDFFD850A66/asr>).

⁸ Prieiga internete: <https://nvsc.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura/planuojamu-tikrinti-ukio-subjektu-sarasu-sudarymo-kriterijai>

licencijuojamos veiklos priežiūros, valstybinės triukšmo kontrolės, atsakingi asmenys, pateikiantys rinkai kosmetikos gaminius bei subjektai, kurie kontroliuojami dėl medicinos atsargų laivuose.

NVSC atstovų teigimu, VSSIS siekiama modernizuoti, todėl 2023–2025 m. bus sukurta subjektų priežiūros duomenų bazė, apimsianti ne tik valstybinės visuomenės saugos kontrolės duomenis, bet ir licencijuojamos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos priežiūros, imunoprofilaktinio darbo priežiūros, kvapų kontrolės ir kt. sritis (planuojama VSSIS integracija su Licencijų informacine ir Valstybės duomenų valdysenos bei kitomis informacinėmis sistemomis)⁹. Šiuo metu VSSIS sistemoje nėra galimybės pakeisti (papildyti) subjektų vykdomos veiklos rizikos vertinimo kriterijų.

Išanalizavus ūkio subjektų rizikingumo vertinimo ir periodinės kontrolės patikrinimų planavimo procedūras teikiami šie pastebėjimai, galintys sąlygoti korupcijos rizikas:

3.1. Tobulintini kriterijai ūkio subjektų veiklos rizikingumo vertinimui.

Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų subjektų veiklos rizikingumo vertinimo kriterijai, priskyrimas rizikos grupei ir kontrolės dažnis yra nustatomi vadovaujantis Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklėmis (toliau – Taisyklės). Pagal Taisyklės šios srities subjektų rizikingumo vertinimas atliekamas kartą per metus, ne vėliau kaip iki einamųjų metų sausio 15 d.¹⁰, kuomet NVSC interneto svetainėje turi būti paskelbiami periodinės kontrolės planai. VSSIS subjektų rizikos lygis skaičiuojamas vertinant dvi sritis, t. y. subjekto vykdomą veiklą (Taisyklių 1 lentelė) ir atliktų patikrinimų rezultatus (Taisyklių 2 lentelė)¹¹. Praktiškai analogišku principu reglamentuotas ir periodinės licencijuojamos veiklos subjektų rizikos vertinimas¹².

Įprastai metų pabaigoje periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės srityje NVSC Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vedėja aktyvuoja VSSIS subjektų rizikingumo vertinimo žingsnius. Tuomet, atsižvelgiant į subjektų vykdomą veiklą ir jos adresą (iš VSSIS leidimų-higienos pasų modulyje esančios informacijos), sistema automatiškai formuoja kontroliuojamų subjektų sąrašą, šią informaciją siedama su

⁹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/fb134fb009ed11eeb489c7d891071d0a?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=0e24ccf9-d754-42f7-945d-54d4e3a63ece>

¹⁰ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4375f382337011ec99bbc1b08701c7f8?jfwid=>

¹¹ Prieiga internete: <https://nvsc.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura/planuojamu-tikrinti-ukio-subjektu-sarasu-sudarymo-kriterijai>

¹² Prieiga internete: <https://nvsc.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura/planuojamu-tikrinti-ukio-subjektu-sarasu-sudarymo-kriterijai>

kontrolės modulyje esančia informacija apie specialistų atliktus patikrinimus (periodinę, operatyviają ir grįžtamąją kontrolę) ir jų metu nustatytus pažeidimus bei gautus ir pasitvirtinčius skundus.

Pagal subjekto veiklos sritį ir jos galimą riziką žmogaus sveikatai skiriama nuo 5 iki 30 rizikos balų šia tvarka:

Stacionarinėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms Stacionarinėms vaikų ir jaunimo globos ir slaugos paslaugoms Stacionarinėms suaugusiųjų globos ir slaugos paslaugoms	30 rizikos balų
Baseinų paslaugų veiklai Kosmetikos gaminių gamybai	20 rizikos balų
Ambulatorinėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms Kitai asmens sveikatos priežiūros veiklai Ikimokyklinio ugdymo veiklai Bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo veiklai Vaikų neformaliojo švietimo mokyklų ugdymo veiklai Ilgalaikio makiažo paslaugoms Tatuiravimo paslaugoms Papuošalų vėrimo paslaugoms Soliariumų paslaugų veiklai Apgyvandinimo paslaugų veiklai	15 rizikos balų
Profesinių mokyklų ugdymo veiklai Aukštųjų mokyklų ugdymo veiklai Policijos areštinei Laisvės atėmimo vietoms Nagų priežiūros paslaugoms Pirčių, saunų paslaugų veiklai Sporto klubų paslaugų veiklai	10 rizikos balų
Žmogaus palaikų laidojimo (palaikų laikymo, paruošimo šarvoti, šarvojimo), balzamavimo ir kremavimo veiklai	5 rizikos balai

Prie aukščiau nurodyto rizikos balo pridedami balai už periodinės, operatyviosios ir grįžtamosios kontrolės (visuomenės sveikatos saugos kontrolės) metu nustatytus duomenis, kurie skirstomi į 28 rizikos vertinimo kriterijus, vertinamus nuo 5 iki 30 balų.

Suskaičiavus bendrą periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės subjektų rizikos balų sumą subjektai priskiriami rizikos grupei tokia tvarka:

Eil. Nr.	Subjektų rizikos grupė	Rizikos balų suma	Visuomenės sveikatos saugos kontrolės dažnis
1.	Labai didelės rizikos	41 ir daugiau	1 kartą per metus
2.	Didelės rizikos	30–40	1 kartą per 2 metus
3.	Vidutinės rizikos	21–29	1 kartą per 3 metus
4.	Mažos rizikos	6–20	1 kartą per 4 metus
5.	Labai mažos rizikos	iki 5	1 kartą per 5 metus

Detaliau vertinant periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklių nuostatas matyti, kad atsižvelgiant į patikrinimų metu nustatytas aplinkybes subjektui mažiausias rizikos balas (5 rizikos balai) skiriamas, kai patikrinimo metu nustatyti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės

aktų pažeidimai pašalinti ir grįžtamosios kontrolės metu pažeidimų nenustatyta arba iš subjekto pateiktos ar turimos informacijos yra aišku, kad patikrinimo akte nurodyti pažeidimai yra pašalinti. Didžiausias balas (30 rizikos balų) skiriamas pagal 2 vertinimo kriterijus, t. y. jeigu buvo nustatyta, kad neužtikrinama tinkama įrankių dezinfekcija, sterilizacija, pakartotinai naudojami vienkartiniai įrankiai, taip pat, jeigu tyrimų (matavimų) rezultatai neatitinka teisės aktų reikalavimų.

Atkreiptinas dėmesys, kad subjektų rizikos vertinimo teisiniame reglamentavime (išskyrus rinkai pateikiančių kosmetikos gaminius atsakingų asmenų rizikos vertinimo nuostatas¹³) nėra numatyti kriterijai, pagal kuriuos būtų skaičiuojami balai per visą veiklos laikotarpį netikrintiems arba seniai tikrintiems subjektams. Dėl šių nuostatų periodinės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu netikrintiems arba seniai tikrintiems subjektams skaičiuojamas minimalus rizikos balas (už vykdomos veiklos sritį), nustatant tik labai mažą arba mažą rizikos grupę, kuri nekinta, jeigu subjekte neatliekami veiklos patikrinimai (periodinės, operatyviosios ar grįžtamosios kontrolės) arba negaunama pagrįstų skundų. Todėl labai mažai arba mažai rizikos grupei priskirtuose subjektuose periodinės kontrolės patikrinimai planuojami ne anksčiau nei kartą per 4 ar 5 metus, arba remiantis nustatytu labai mažu arba mažu rizikos vertinimu periodinės kontrolės patikrinimai iš viso neinicijuojami (informacija analizuota KRA išvados 1 priedo lentelėje). Tuo tarpu rinkai pateikiančių kosmetikos gaminius atsakingų asmenų (importuotojų ir platintojų, veikiančių kaip atsakingi asmenys) rizikos vertinimo metu šis kriterijus yra numatytas, nes daugiau kaip 3 metus netikrintiems subjektams pridedama 10 rizikos balų, o nuo 2 iki 3 metų netikrintiems subjektams pridedami 5 balai, kurie šioje srityje, be kita ko, turi įtakos periodinių patikrinimų planavimo dažnumui.¹⁴

Analizuojant informaciją nustatyta, kad 2023 m. plaukų, veido, kūno priežiūros paslaugų teikimo srityse didžioji dalis netikrintų arba seniai tikrintų subjektų priskiriami labai mažai arba mažai rizikos grupei (detalus informacijos įvertinimas KRA išvados 1 priedo lentelėje). Pavyzdžiui:

¹³ NVSC atstovų teigimu, rinkai pateikiančių kosmetikos gaminius atsakingų asmenų rizikos vertinimo tvarkoje nėra nustatyti ūkio subjektų patikrinimų dažniai, kai tuo tarpu periodinės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu ūkio subjektai pagal rizikingumą patenka į kontroliuojamųjų sąrašus pagal dažnį.

Prieiga internete: <https://nvsc.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura/planuojamu-tikrinti-ukio-subjektu-sarasu-sudarymo-kriterijai>

¹⁴ NVSC atstovų teigimu, periodinės kontrolės metu įvertinama rizika ir priskiriamas patikrinimų dažnis, taip perskirstant labai dideles prižiūrimų objektų apimtis per patikrinimų dažnį, patikrinami nustatytu dažnumu visi ūkio subjektai, o rinkai pateikiančių kosmetikos gaminius atsakingų asmenų rizikos vertinimo tvarkoje yra nustatytas patikrinamųjų procentas - „ne mažiau kaip 10 proc. visų identifikuotų importuotojų ir platintojų, veikiančių kaip Atsakingi asmenys, skaičiaus“ - ir pažymėtina, kad čia tikrinamųjų skaičiai yra nepalyginamai mažesni.

- *plaukų priežiūros srityje* 2023 m. minimaliu rizikos balu Vilniaus departamente vertinta 95 proc. subjektų, Kauno departamente – 82 proc., Klaipėdos, Šiaulių, Telšių departamentuose 97 proc., o Alytaus, Utenos, Tauragės, Marijampolės departamentuose daugiau nei 98 proc. subjektų.

- *plaukų priežiūros srityje* 2023 m. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Telšių departamentuose – daugiau nei 60 proc., Šiaulių, Panevėžio departamentuose – daugiau nei 40 proc. ir Alytaus, Utenos, Tauragės departamentuose – daugiau nei 30 proc. subjektų pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo leidimo-higienos paso išdavimo momento, todėl subjektams VSSIS skaičiuoja ir sugeneruojamas tik minimalų rizikos balą.

Praktiškai analogiška situacija atsispindi 2023 m. subjektų veido ir kūno priežiūros paslaugų teikimo rizikos vertinimo srityje (informacija KRA išvados 1 priedo lentelėje).

Apibendrinant tai, nustatyta, kad VSSIS automatizuotai atlieka tik periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų subjektų rizikos vertinimą. Tuo tarpu licencijuojamos veiklos priežiūros, valstybinės triukšmo kontrolės, rinkai pateikiančių kosmetikos gaminių atsakingų asmenų veiklos (kurie neturi išduotų leidimų-higienos pasų) bei medicinos atsargų laivuose priežiūros subjektų rizikos vertinimas atliekamas departamentuose rankiniu būdu. Rinkai pateikiančių kosmetikos gaminių atsakingų asmenų veiklos rizikos vertinimą atlieka NVSC Vilniaus departamento Produktų vertinimo skyriaus specialistas, kuris einamųjų metų pabaigoje sudaro aktualų Lietuvoje įregistruotų atsakingų asmenų sąrašą ir pagal Tvarkos aprašo 1 priede nurodytus rizikos vertinimo kriterijus suveda informaciją dėl rizikos vertinimo.

Svarbu tai, kad subjektų rizikos vertinimo teisiniame reglamentavime šie skirtumai neatsispindi, todėl tiksliai nėra aišku, kurie padaliniai ir specialistai yra atsakingi už tam tikros srities subjektų rizikingumo vertinimą, kokiais etapais jis atliekamas bei kaip vykdoma šio proceso kontrolė. Todėl subjektų rizikos vertinimas turėtų būti aiškiau reglamentuotas ir suvienodintas, nustatyti kriterijai, išskiriantys netikrintus subjektus arba tikrintus labai seniai, taip pat subjektui taikytą administracinę atsakomybę už keletą veikų (juridiniam asmeniui, vadovui ir atsakingam asmeniui taikyta atsakomybė), nes šiuo metu skiriami rizikos balai tik tuo atveju, jeigu paskutinio patikrinimo (vykdant periodinę arba operatyviają kontrolę) metu buvo nustatyti teisės aktų pažeidimai ir grįžtamosios kontrolės metu įvertinta, kad jie nepašalinti (10 rizikos balų), arba, kai paskutinio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai buvo pašalinti ir grįžtamosios kontrolės metu pažeidimų nenustatyta (5 rizikos balai).

Siekiant vieningos praktikos ir skaidrių procesų, tikslinga tobulinti rizikingumo vertinimo sistemą, tikslinant teisinį reglamentavimą ir rizikos vertinimo kriterijus, nes pagal

šiuo metu taikomas nuostatas kai kurių subjektų veiklos patikrinimai neatliekami labai ilgą laiką, o kai kurių subjektų veikla tikrinama dažniau.

PASIŪLYMAI:

1. Išanalizuoti subjektų rizikos vertinimo teisinį reglamentavimą, įtvirtinti aiškesnius rizikos vertinimo kriterijus, kurie identifikuotų netikrintus arba ilgą laiką netikrintus subjektus, taip pat subjektų rizikos vertinimą, susieti su taikyta administracine atsakomybe, poveikio priemonėmis bei pažeidimų pakartotinumu (administracine atsakomybe bei kvalifikuotomis veikomis pagal ANK straipsnius).

2. Siekiant vieningos praktikos ir skaidrių procesų, reglamentuoti, kurie padaliniai ir specialistai yra atsakingi už tam tikros srities subjektų rizikingumo vertinimą, kokiais etapais jis atliekamas bei kaip vykdoma šio proceso kontrolė.

3.2. Neatskirtos ūkio subjektų priežiūros, rizikos vertinimo ir patikrinimų planavimo funkcijos gali sąlygoti korupcijos riziką priimant sprendimus dėl patikrinimų atlikimo / neatlikimo.

Nustatyta, kad periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu patikrinimų planų rengimo procedūroje yra vadovaujama Reglamento 13.3 punktu¹⁵. Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų subjektų planų rengimas vykdomas naudojant VSSIS, kurioje automatiškai suskaičiuojami subjektų rizikos balai pagal kuriuos suformuojami departamentų metinių periodinės kontrolės planų projektai su rekomenduojamu kontrolės mėnesiu.

NVSC atstovų teigimu, „Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės, planinės valstybinės triukšmo kontrolės, periodinės licencijuojamos veiklos priežiūros planus, jų pakeitimus rengia ir tvirtinimui teikia NVSC departamentai. Ūkio subjektų planavimą ir vykdymo priežiūrą vykdo NVSC departamentų Visuomenės sveikatos saugos kontrolės ir skyriaus rajone vedėjai, NVSC Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyrius vertina pateiktus planų projektus, teikia pastabas dėl pastebėtų trūkumų, rengia NVSC direktoriaus įsakymų projektus planų ar jų pakeitimų tvirtinimui.“¹⁶

Analizuojant 2023 m. Vilniaus departamento periodinės kontrolės plano duomenis nustatyta, kad:

Pirčių, saunų paslaugų teikimo srityse	Baseinų paslaugų teikimo srityje
Kontroliuojamų subjektų sąrašė nurodytos 107 pozicijos . 101 subjektas įvertintas minimaliu balu (10 balų). 33 subjektai nebuvo tikrinti nuo leidimo-higienos paso išdavimo momento.	Kontroliuojamų subjektų sąrašė nurodytos 294 pozicijos . 289 subjektai įvertinti minimaliu balu (15 balų). 251 subjektas

¹⁵ Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento 13.1. p.

¹⁶ NVSC pateikta informaciją pagal 2023-08-21 raštą Nr. 4-01-6882, atsakant į 1 klausimą.

<i>Į 2023 m. periodinių patikrinimų planą įtraukti 25 subjektai.</i>	nebuvo tikrintas nuo leidimo-higienos paso išdavimo momento. <i>Į 2023 m. periodinių patikrinimų planą įtraukti 3 subjektai.</i>
--	---

Kauno departamento 2023 m. periodinės kontrolės plano duomenimis:

Sporto klubų paslaugų teikimo srityje	Kosmetikos gaminių gamybos srityje
Kontroliuojamų subjektų sąrašė nurodyta 71 pozicija . 59 subjektai įvertinti minimaliu balu (10 balu). 37 subjektai nebuvo tikrinti nuo leidimo-higienos paso išdavimo momento. <i>Į 2023 m. periodinių patikrinimų planą įtraukti 52 subjektai.</i>	Kontroliuojamų subjektų sąrašė nurodyta 20 pozicijų . 19 subjektų įvertinti minimaliu balu (20 balu). 12 subjektų nebuvo tikrinti nuo leidimo-higienos paso išdavimo momento. <i>Į 2023 m. periodinių patikrinimų planą įtraukti 6 subjektai.</i>

Klaipėdos departamento 2023 m. periodinės kontrolės plano duomenis:

Plaukų priežiūros srityje	Nagų priežiūros srityje
Kontroliuojamų subjektų sąrašė nurodytos 1354 pozicijos . 1311 subjektas įvertintas minimaliu balu (5 balu). 834 subjektai nebuvo tikrinti nuo leidimo-higienos paso išdavimo momento. <i>Į 2023 m. periodinių patikrinimų planą įtraukti 315 subjektai.</i>	Kontroliuojamų subjektų sąrašė nurodytos 758 pozicijos . 733 subjektai įvertinti minimaliu balu (10 balu). 575 subjektai nebuvo tikrinti nuo leidimo-higienos paso išdavimo momento. <i>Į 2023 m. periodinių patikrinimų planą įtraukti 166 subjektai.</i>

Iš pateiktos informacijos matyti, kad Vilniaus departamento 2023 m. periodinės kontrolės plane:

- pirčių, saunų paslaugų teikimo srityse iš 107 subjektų daugiau nei 90 proc. įvertinti analogišku 10 rizikos vertinimo balu (minimalus balas). Kai kurie analogišką rizikos balą turintys subjektai įtraukti į 2023 m. periodinių patikrinimų planą, o kai kurie ne. Pavyzdžiui, iš 2 anksčiau netikrintų subjektų, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2012 m., į 2023 m. periodinį patikrinimų planą įtrauktas tik vienas. Tuo tarpu nuo 2016 m. ir 2017 m. netikrinti 2 subjektai į patikrinimų planą įtraukti;

- baseinų paslaugų teikimo srityje iš 294 subjektų daugiau nei 95 proc. įvertinti 15 balų rizikos vertinimu (minimalus balas). Kai kurie analogišką rizikos balą turintys subjektai įtraukti į 2023 m. periodinių patikrinimų planą, o kai kurie ne. Pavyzdžiui, iš 2 subjektų, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2010 m., ir nustatytas 15 balų rizikos vertinimas, 1 į patikrinimų planą neįtrauktas, o 1 – įtrauktas, nors jo veikla buvo tikrinta 2020-07-30. Taip pat 9 anksčiau netikrinti subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2016 m. ir nustatytas 15 balų rizikos įvertinimas, neįtraukti į patikrinimų planą, o 1 subjektas įtrauktas, nors jo veikla tikrinta 2019-04-26.

Analogiškos tendencijos atsispindi Klaipėdos departamento 2023 m. periodinės kontrolės plane:

- plaukų priežiūros srityje iš 1354 subjektų 97 proc. įvertinti 5 balų rizikos vertinimu (minimalus balas). Kai kurie analogišką rizikos balą turintys subjektai įtraukti į 2023 m.

periodinių patikrinimų planą, o kai kurie ne. Pavyzdžiui, 2 anksčiau netikrinti subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2011 m. ir nustatytas 5 balų rizikos įvertinimas, į patikrinimų planą neįtraukti. Tuo tarpu 28 objektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2011 m. ir nustatytas 5 balų rizikos įvertinimas, tačiau jų veikla tikrinta 2019 m., įtraukti į patikrinimų planą. Taip pat 2 netikrinti subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2013 m. ir nustatytas 5 balų rizikos įvertinimas, įtraukti į patikrinimų planą, o 1 – neįtrauktas. 2 netikrinti subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2014 m. ir nustatytas 5 balų rizikos įvertinimas, įtraukti į patikrinimų planą, o 2 – neįtraukti;

- nagų priežiūros srityje iš 758 subjektų 97 proc., įvertinti 10 balų rizikos vertinimu (minimalus balas). Kai kurie analogišką rizikos balą turintys subjektai buvo įtraukti į 2023 m. periodinių patikrinimų planą, o kai kurie ne. Pavyzdžiui, iš 2 anksčiau netikrintų subjektų, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2010 m. ir nustatytas 10 balų rizikos įvertinimas, 1 įtrauktas į patikrinimų planą, o kitas neįtrauktas. Taip pat iš 3 anksčiau netikrintų subjektų, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2015 m. ir nustatytas 10 balų rizikos įvertinimas, 2 subjektų neįtraukti į patikrinimų planą, o 1 įtrauktas.

Taip pat Kauno departamento 2023 m. periodinės kontrolės plane:

- sporto klubų paslaugų teikimo srityje iš 71 subjekto daugiau nei 80 proc., įvertinti 10 balų rizikos vertinimu (minimalus balas). Kai kurie analogišką rizikos balą turintys subjektai buvo įtraukti į 2023 m. periodinių patikrinimų planą, o kai kurie ne. Pavyzdžiui, iš 4 anksčiau netikrintų subjektų, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2014 m., ir nustatytas 10 balų rizikos vertinimas, 1 subjektas neįtrauktas į patikrinimų planą, nors į patikrinimų planą įtraukti 11 anksčiau netikrintų subjektų, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2018 m. ir taip pat nustatytas 10 balų rizikos įvertinimas. Taip pat į patikrinimų planą įtraukti visi 5 anksčiau netikrinti subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2019 m. ir nustatytas 10 balų rizikos įvertinimas;

- kosmetikos gaminių gamybos srityje iš 20 subjektų daugiau nei 80 proc., įvertinti 10 balų rizikos vertinimu (minimalus balas). 3 anksčiau netikrinti subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas 2017 m. ir nustatytas 20 balų rizikos įvertinimas, neįtraukti į patikrinimų planą, nors 2 subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas vėliau t. y. 2019 m., ir kuriems nustatytas analogiškas 20 balų rizikos vertinimas, į patikrinimų planą įtraukti. Taip pat į 2023 m. periodinį patikrinimų planą įtraukti 2 netikrinti subjektai, kuriems leidimas-higienos pasas išduotas vėliau, t. y. 2020 m. ir nustatytas analogiškas 20 balų rizikos įvertinimas.

Iš analizuotos informacijos matyti, kad nors VSSIS sugeneruoja metinius periodinių patikrinimų planus, o NVSC Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyrius vertina

departamentų pateiktus planų projektus, teikia pastabas dėl pastebėtų trūkumų ir yra atsakingas už jų patvirtinimą, tačiau periodinių patikrinimų planavimas vykdomas vertinant didžiąją dalį subjektų, priskirtų analogiškai rizikos grupei.

Iš esmės periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų subjektų patikrinimų planavimas vykdomas departamentų Visuomenės sveikatos saugos kontrolės ir rajonų skyriuose (rengia skyriaus veiklos, laboratorinių tyrimų planus, veiklos ataskaitas, teikia pasiūlymus dėl planų rengimo), kurių vedėjai ir specialistai atsakingi už subjektų veiklos patikrinimų organizavimą ir vykdymą. Tai reiškia, kad departamentuose faktiškai subjektų priežiūrą vykdydantys skyriai, be raštu pateikiamų argumentų, savo nuožiūra koreguoja VSSIS automatiškai suformuotus periodinių patikrinimų planus, todėl faktiškai neįmanoma objektyviai pagrįsti, kodėl analogiškai rizikos grupei priskirtų kai kurių subjektų veiklos patikrinimai neatliekami labai ilgą laiką, o kai kurių subjektų veikla tikrinama dažniau. Turint omenyje, kad didžioji dalis kontroliuojamų subjektų, priskirtų analogiškai rizikos grupei, galimai yra gerai žinomi departamentų vadovams, Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyrių vedėjams, kitiems specialistams, kurie yra vertinę informaciją dėl leidimų-higienos paso išdavimo, anksčiau tikrinę jų veiklą, nustatę / nenustatę pažeidimus, nagrinėję administracinio nusižengimo bylas, taikę / netaikę administracinę atsakomybę ir pan.

Todėl neatskirtos subjektų periodinių patikrinimų planavimo, priežiūros funkcijos, taip pat neiški periodinių patikrinimų planavimo metodika gali sąlygoti vidaus kontrolės stoka ir sąlygas korupcijos rizikai – neteisėtiems susitarimams ir atskirų ūkio subjektų protegavimui.

PASIŪLYMAI:

1. Skaitmenizuoti visų veiklos sričių kontroliuojamų subjektų rizikos vertinimo procedūras. Taip pat teisiniame reglamentavime nustatyti periodinių patikrinimų planavimo prioritetus ir tvarką pagal kurią argumentuotai būtų derinami ir keičiami VSSIS sugeneruoti periodinių patikrinimų planai, įtraukiant / neįtraukiant analogiškai rizikos grupei priskirtus subjektus (pavyzdžiui, nustatyti prioritetinės veiklos sritis, įtvirtinti nuostatas, kiek procentų turi būti patikrinta anksčiau netikrintų subjektų ir pan.).

2. Atskirti subjektų priežiūros, įskaitant rizikos vertinimą bei periodinių patikrinimų planavimo funkcijas, kurias centralizuotai vykdytų padalinys, nesusijęs su subjektų veiklos priežiūra.

3.3. Dėl sisteminių ir procedūrinių trūkumų gali būti iškreiptas ūkio subjekto rizikos lygio nustatymas

Korupcijos rizikos analizės metu palyginus 2022 m. periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintųjų subjektų rizikos vertinimo ir planų rengimo procedūras nustatyta, kad:

- Į Vilniaus departamento 2022 m. periodinių patikrinimų planą buvo įtraukta UAB „Nuasmeninti duomenys“ (sąrašo 25.8 pozicija) dėl baseinų paslaugų teikimo kontrolės, numatant atlikti patikrinimą spalio mėn. Periodinė kontrolė buvo pradėta 2022-12-08 ir baigta 2023-02-14 (2023-02-14 Nr.(10-12 15.5.5 Mr)PA-364), tačiau korupcijos rizikos analizės metu, t. y. po patikrinimo praėjus 6 mėn., pateiktoje VSSIS sugeneruotoje rizikos vertinimo informacijoje nebuvo įvesti duomenys apie atliktą patikrinimą.

- Klaipėdos departamente 2021-09-18 buvo atliktas grožio studijoje „Nuasmeninti duomenys“ specialistės R. G. veido priežiūros paslaugos teikimo pakartotinis patikrinimas (PA 2021-10-19 Nr. (3-12 15.5.2 Mr)PA-6251). Patikrinimo metu nustatyta, kad veido priežiūros paslaugos teiktos neturint leidimo-higienos paso. Klaipėdos departamento atstovų teigimu, į VSSIS dėl techninės klaidos apskritai nebuvo įvesta informacija apie 2021-09-18 atliktą patikrinimą ir jo rezultatus.

- Kauno departamente 2022-01-28 buvo atliktas kūno priežiūros teikimo specialistės J. J. patikrinimas (PA 2022-02-02 Nr. (2-12 4.80 Mr)PA-331). Patikrinimo metu nustatyta, kad kūno priežiūros paslaugos teiktos neturint leidimo-higienos paso. Tačiau generuojant 2023 m. subjektų rizikos vertinimą dėl nustatyto pažeidimo nebuvo skaičiuotas rizikos balas¹⁷.

- Kauno departamente 2022 m. buvo atlikti MB „Nuasmeninti duomenys“ patikrinimai (2022-10-18 Nr. (2-12 4.80 Mr)PA-5863 ir 2022-11-22 Nr. (2-12 4.80 Mr)PA-6725)). Tačiau 2023 m. nebuvo skaičiuoti subjekto rizikos vertinimo balai pagal patikrinimo metu nustatytus pažeidimus, nes, NVSC atstovų teigimu, VSSIS nesusiejo duomenų su išduotu leidimu-higienos pasu.

Nustatytas atvejis, kai VSSIS į 2022 m. kontroliuojamųjų subjektų sąrašą, rizikos vertinimą ir periodinių patikrinimų planavimą neįtraukė subjekto, kuriam leidimas-higienos pasas buvo išduotas 2021-12-27, nes sistema generuoja leidimų-higienos pasų išdavimo duomenis, kurie įvesti iki gruodžio 15-20 d. Pavyzdžiui, Klaipėdos departamente 2021-09-18 buvo atliktas grožio studijos „Nuasmeninti duomenys“ specialistės R. G. veido priežiūros paslaugos teikimo pakartotinis patikrinimas (PA 2021-10-19 Nr. (3-12 15.5.2 Mr)PA-6251).

¹⁷ NVSC Kauno departamento atstovų teigimu, patikrinimas į VSSIS įvestas neturint asmens kodo, todėl VSSIS nesusiejo jo su išduotu leidimu-higienos pasu ir VSSIS generuodama duomenis „nematė“ atlikto patikrinimo ir jo rezultatų.

Patikrinimo metu nustatyta, kad veido priežiūros paslaugos buvo teikiamos neturint leidimo-higienos paso, tačiau į 2022 m. rizikos vertinimo ir patikrinimų planavimo modulį rizikos balai dėl specialistės R. G. nustatyto pažeidimo nebuvo įtraukti, nes sistema sugeneravo informaciją subjektų, kuriems leidimai-higienos pasai buvo išduoti iki gruodžio 15-20 d.

Įvertinus analizuotus pavyzdžius matyti, kad teisiniame reglamentavime nėra nustatyta per kiek laiko specialistai po patikrinimo ir akto surašymo turi suverti duomenis į VSSIS, kuri pagal juos sugeneruoja rizikos vertinimo informaciją. Todėl akivaizdu, kad šioje srityje subjektų rizikos vertinimo metu neišvengiama žmogiškojo veiksnio įtakos, nes patikrinimą atliekantiems specialistams rankiniu būdu neįvedus reikšmingų duomenų VSSIS sugeneruoja netikslų arba neteisingą subjektų rizikos vertinimą, kuris turi įtakos subjektų periodinių patikrinimų planavimui. Todėl esant nepakankamai vidaus kontrolei tokių netikslumų ir klaidų praktiškai negalima išvengti, jeigu duomenų suvedimas į sistemą nėra pagrįstas žingsnio principu, kai neatlikus vieno iš privalomųjų žingsnių automatiškai neleidžiama atlikti kito veiksmo, pavyzdžiui, grąžinant užduotį į ankstesnę informacijos įvedimo etapą. Todėl šioje procedūroje neišvengiama žmogiškojo veiksnio įtaka ir rizikos vertinimui suvesta netiksli informacija gali sąlygoti korupcijos riziką priimant sprendimus tikrinti / netikrinti kontroliuojamus subjektus.

PASIŪLYMAS:

Siekiant efektyvesnio subjektų veiklos rizikos įvertinimo tobulinti VSSIS, kad rizikos vertinimo sistema būtų pagrįsta žingsnio principu, kai nuosekliai po patikrinimo neatlikus informacijos suvedimo žingsnio automatiškai nebūtų leidžiama atlikti tolimesnių veiksmų ir / arba nustatyti ir taikyti atliktų veiksmų kontrolės priemonės.

3.4. Nereglementuota periodinės kontrolės patikrinimų planų keitimo procedūra.

Reglamento 13 punkte numatyta, kad departamentų periodinės kontrolės planai, kuriuose nurodomas planuojamo patikrinti objekto pavadinimas, adresas ir patikrinimo data mėnesio tikslumu, derinami su Nacionaline visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija, tvirtinami NVSC vadovo ar jo įgalioto asmens bei ne vėliau nei iki ateinančių metų sausio 15 d. skelbiami interneto svetainėje¹⁸.

Vertinant pateiktą informaciją matyti, kad egzistuoja situacijos, kai pagal patvirtintą periodinių patikrinimų planą tam tikrų subjektų patikrinimai nebuvo atlikti. Pavyzdžiui:

- į Vilniaus departamento 2022 m. periodinių patikrinimų planą dėl baseinų paslaugų teikimo kontrolės buvo įtraukta UAB „Nuasmeninti duomenys“ (sąrašo 16.78 pozicija),

¹⁸ Prieiga internete: <https://nvsc.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura/2023-metu-prieziuros-planai>

numatant atlikti patikrinimą balandžio mėn. Tačiau dėl žmogiškųjų išteklių stokos patikrinimas neatliktas¹⁹.

- į Vilniaus departamento 2022 m. periodinių patikrinimų planą buvo įtraukta VšĮ „Nuasmeninti ligininės duomenys“ (sąrašo 24.7 pozicija) dėl baseinų paslaugų teikimo kontrolės, numatant atlikti patikrinimą rugsėjo mėn. Dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo patikrinimų plane numatytas ir patvirtintas patikrinimas neatliktas, bet perkeltas į kitus metus (2023-11-07) atsižvelgiant į NVSC Vilniaus departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vedėjos 2022-05-13 tarnybinį pranešimą, kuriuo remiantis tikslintas Vilniaus departamento 2022 m. periodinės licencijuojamos veiklos priežiūros planas²⁰. Minėtame tarnybiniame pranešime nurodyta, kad dėl skyriaus darbuotojo nedarbingumo bei naujai priimtų darbuotojų adaptacijos periodo nebuvo galimybės atlikti suplanuotų daugiau nei 70 licencijuojamos veiklos subjektų patikrinimų, todėl priimtas sprendimas perkelti juos į kitus metus.

Vilniaus departamento 2022 m. periodinių patikrinimų plane buvo numatyta tikrinti 9 atsakingus asmenis kosmetikos gaminių gamybos srityje, tačiau realiai dėl žmogiškųjų išteklių stokos buvo patikrintas tik vienas subjektas. Pavyzdžiui:

į Vilniaus departamento 2022 m. periodinių patikrinimų planą buvo įtraukta MB „Nuasmeninti duomenys“ (sąrašo 15.1 pozicija) dėl kosmetikos gaminių kontrolės, tačiau patikrinimas neatliktas dėl žmogiškųjų išteklių stokos.

- į Vilniaus departamento 2022 m. periodinių patikrinimų planą buvo įtraukta UAB „Nuasmeninti duomenys“ (sąrašo 15.4 pozicija) dėl kosmetikos gaminių kontrolės, tačiau patikrinimas neatliktas dėl žmogiškųjų išteklių stokos.

Taip pat NVSC direktoriaus įsakymais buvo keisti 2021 m. periodinių patikrinimų planai dėl paskelbtos valstybės lygio ekstremalios situacijos ir COVID-19 ligos valdymo.

NVSC atstovų teigimu, nėra reglamentuotos patvirtintų planų keitimo procedūros, tačiau egzistuoja situacijos, kai dėl darbuotojų trūkumo nėra fizinių galimybių atlikti suplanuotus patikrinimus. Tuomet dėl neatliktų patikrinimų atsiskaitoma rengiant ataskaitas (ketvirčio, pusmečio, 9 mėn. ir metines), kuriose nurodomos neatliktų suplanuotų veiksmų priežastys.

Iš analizuotų pavyzdžių matyti, kad NVSC veikloje kyla poreikis keisti patvirtintus periodinių patikrinimų planus ir spręsti dėl tam tikrų subjektų suplanuotų patikrinimų

¹⁹ NVSC Vilniaus departamento 2023-10-03 el. paštu pateiktas paaiškinimas, kad dėl žmogiškųjų išteklių stokos UAB „Nuasmeninti duomenys“ nebuvo patikrinta 2022 m. balandžio mėn.

²⁰ Patvirtintas NVSC direktoriaus 2022-01-12 įsakymu Nr. VKE-18 „Dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos departamentų 2022 m. periodinės licencijuojamos veiklos priežiūros planų patvirtinimo“.

neatlikimo arba perkėlimo į kitus metus. Tačiau šioje srityje nepakankamas teisinis reglamentavimas gali sąlygoti korupcijos riziką, nes nėra aiški periodinių patikrinimų planų keitimo procedūra, atsakingi asmenys ir kokia tvarka vykdomas neatliktų periodinių patikrinimų priežasčių įvertinimas. Taip pat neaišku, kokiose situacijose inicijuojami periodinių patikrinimų planų keitimai arba svarstomos galimos alternatyvos, pavyzdžiui, perskirstant patikrinimų užduotis bei rotuojant specialistus iš kitų padalinių ir pan. Todėl antikorpuciniu požiūriu tokiu būdu gali būti siekiama artimiausiu metu vengti tikrinti tam tikrus subjektus, dėl ko jie bus priskiriami tik labai mažai arba mažai rizikos grupei, numatant jų veiklą tikrinti tik kas 4-5 metus arba dar rečiau.

PASIŪLYMAS:

Teisiniame reglamentavime nustatyti aiškia periodinių patikrinimų planų sudarymo, keitimo tvarką bei argumentuotai vykdyti suplanuotų ir neatliktų periodinių patikrinimų įvertinimą.

4. KORUPCIJOS RIZIKA ATLIEKANT ŪKIO SUBJEKTŲ PATIKRINIMUS, FIKSUOJANT NUSTATYTUS PAŽEIDIMUS IR TAIKANT POVEIKIO PRIEMONES

NVSC specialistai, vykdydami subjektų veiklos valstybinę priežiūrą, atlieka periodinės, grįžtamosios ir operatyviosios kontrolės patikrinimus. Pagal Reglamento 7 punktą patikrinimo dokumentai yra pavedimas atlikti patikrinimą ir patikrinimo aktas, kuriuos specialistai privalo pildyti aiškiai, įskaitomai, glaustai, logiškai ir suprantamai. Periodinės kontrolės metu patikrinimo vietoje taip pat pildomas(-i) patvirtintos formos klausimynas(-ai), kurį specialistai gali pildyti tiek popierine forma, tiek kompiuteryje. Operatyviosios kontrolės patikrinimų metu faktinės aplinkybės fiksuojamos laisva forma patikrinimą atliekančio specialisto pasirinkimu (specialistas, pagal skundo / prašymo turinį / apimtį gali būti pasirengęs tam tikrus konkrečius klausimus, įsivardinęs vertintinus aspektus, galimai pažeidžiamus higienos normų reikalavimus ir pan.) arba kaip patikrinimo akto projektas (galima pildyti tiek popierine forma, tiek kompiuteryje).

Patikrinimo atlikimo vietoje patikrinimo aktai nėra surašomi, todėl dalyvaujantys patikrinime subjekto atstovai neprivalo pasirašyti kokių nors dokumentų²¹. Visi dokumentai registruojami NVSC dokumentų valdymo sistemoje, kurioje susiejama patikrinimo informacija, įskaitant ir laboratorinių tyrimų (matavimų) protokolus.

2022 m. NVSC padaliniuose atliktų periodinių patikrinimų ir operatyviosios kontrolės patikrinimų statistika nurodyta lentelėje (2023-09-14 skaičiavimo duomenimis):

²¹ 2023-11-10 el. paštu pateikta informacija.

Departamentas	Bendras patikrinimų skaičius	Periodinės kontrolės patikrinimai	Operatyviosios kontrolės patikrinimai NVSC darbuotojų iniciatyva	Operatyviosios kontrolės patikrinimai pagal skundus	Grįžamosios kontrolės patikrinimai
Alytaus	666	506	104	24	32
Kauno	2136	1520	370	122	124
Klaipėdos	1214	957	101	67	89
Marijampolės	531	414	35	37	45
Panevėžio	713	561	97	12	43
Šiaulių	788	628	73	46	41
Tauragės	428	355	66	4	3
Telšių	467	364	45	10	48
Utenos	775	498	236	17	24
Vilniaus	1061	605	194	207	55
Iš viso	8779	6408	1321	546	504

Iš lentelėje nurodytos informacijos, 2022 m. daugiausia periodinės ir operatyviosios kontrolės patikrinimų buvo atlikta Kauno departamente. Vilniaus departamente operatyviosios kontrolės patikrinimai (įskaitant ir pagal gautus skundus) sudarė 37 proc. Gerokai mažiau operatyviosios kontrolės patikrinimų buvo atlikta Kauno departamente, t. y. 23 proc., Alytaus departamente – 19 proc., Tauragės, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Telšių departamentuose – apie 15 proc. Tuo tarpu išsiskiria Utenos departamento patikrinimų statistika, kur operatyviosios kontrolės patikrinimai siekė 52 proc., iš kurių tik 17 patikrinimų atlikti pagal gautus skundus.

Išanalizavus patikrinimų atlikimo procedūras bei patikrinimo metu nustatytų aplinkybių fiksavimą teikiami šie pastebėjimai, galintys sąlygoti korupcijos rizikas:

4.1. Egzistuoja sąlygos korupcijos rizikai, kai nuo patikrinimo atlikimo dienos iki nustatytų rezultatų oficialaus užfiksavimo momento praeina ilgas laiko tarpas.

Reglamento 31 punktą numato, kad patikrinimo aktas turi būti surašytas kaip galima greičiau po patikrinimo atlikimo, bet ne vėliau kaip per mėnesį nuo patikrinimo atlikimo dienos. Patikrinimo aktas nėra surašomas patikrinimo atlikimo vietoje ir dalyvaujantys patikrinime subjekto atstovai neprivalo pasirašyti kokių nors dokumentų, todėl NVSC specialistai, pagal užpildytą klausimyną(-us)²², ne vėliau kaip per mėnesį nuo patikrinimo atlikimo dienos, privalo aprašyti patikrinimo rezultatus ir nustatytas aplinkybe fiksuoti patvirtintos formos patikrinimo akte, kuris rengiamas dviem egzemplioriais, pridedant klausimynus, laboratorinių tyrimų išvadas ar kt. patikrinimo dokumentus.

²² Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/6ae9a380f55611e99681cd81dcdca52c/asr>
<https://npsc.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura/periodines-visuomenes-sveikatos-saugos-kontroles-klausimynai>

Susipažinus su pateiktais dokumentais matyti, kad patikrinimo akte aprašoma pakankamai daug įvairių duomenų, todėl jis surašomas ne patikrinimo vietoje, bet tikrinusio specialisto darbo vietoje. Tuomet parengtą patikrinimo aktą elektroniniu būdu pasirašo kontrolę atlikęs(-ę) specialistas(-ai), patvirtindamas apibendrintą ir aprašytą visą patikrinimo medžiagą (kontrolės rezultatai, kontrolės metu pateikti dokumentai, atliktų laboratorinių tyrimų (matavimų) rezultatai). Atsižvelgiant į šias nuostatas patikrinimą atlikęs specialistas (-ai) gali pakankamai ilgai oficialiai niekur nefiksuoti nustatytų aplinkybių ir patikrinimo aktą, su galutine išvada bei nurodymais, rengti per maksimalų vieno mėnesio terminą.

Nustatyta, kad praktikoje nevengiama situacijų, kai patikrinimo aktai rengti pakankamai ilgai net ir tais atvejais, kai nebuvo renkami papildomi įrodymai ar papildoma patikrinimo medžiaga, būtina galutinio rezultato konstatavimui. Taip pat nustatyti atvejai, kai patikrinimo aktai buvo rengiami ir oficialiai sistemoje registruojami nesilaikant Reglamento 31 punkte nustatytų terminų. Pavyzdžiui:

- Vilniaus departamento specialistas 2022-05-26 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ licencijuojamos veiklos periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų, patikrinimo aktą surašė ir sistemoje užregistravo po 2 mėnesių, t. y. 2022-07-28 (2022-07-28 Nr. (10-12 15.2.2 Mr)PA-4166)²³;

- Vilniaus departamento specialistas 2022-03-29 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ grožio terapijos ir chirurgijos paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų, patikrinimo aktą surašė ir sistemoje užregistravo po 2 mėnesių, t. y. 2022-06-01 (2022-06-01 Nr. (10-12 15.5.2 Mr)PA-2758)²⁴;

- Klaipėdos departamento specialistas 2021-08-31 atliko VšĮ Poilsio ir reabilitacijos centro „Nuasmeninti duomenys“ operatyviosios kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimus ir patikrinimo aktą surašė bei užregistravo praėjus daugiau nei 3 mėnesiams, t. y. 2021-12-15 (2021-12-15 Nr. (3-23 15.4.2 Mr)PA-7342)²⁵;

- Klaipėdos departamento specialistas 2022-06-14 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ poilsio namų teikiamos apgyvendinimo paslaugos periodinės kontrolės patikrinimą,

²³ NVSC atstovų teigimu, patikrinimą atlikę asmenys jau nedirba, patikrinimo akte nebuvo fiksuota pažeidimų, ir pavėluotas patikrinimo akto surašymas neigiamų pasekmių nesukėlė.

²⁴ NVSC atstovų teigimu, patikrinimo aktas surašytas pavėluotai dėl ypač didelio darbo krūvio paslaugų kontrolės srityje (prioritetas skiriamas operatyviajai kontrolei pagal skundus, pažeidimų pašalinimo kontrolei), tačiau patikrinimo akte nebuvo fiksuota pažeidimų, todėl neigiamų pasekmių surašymo pavėlavimas nesukėlė.

²⁵ NVSC atstovų teigimu, patikrinimo akto surašymo terminas užsitęsė daugiau kaip vieną mėnesį, nes buvo reikalaujama iš įstaigos pateikti kontaktiniu būdu dirbančių darbuotojų, kurie turi periodiškai, kas 7-10 dienų tikrintis sveikatą dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) sąrašus, kurie patvirtintų, kad laikomasi teisės akte nustatytų reikalavimų. Negavus minėtų dokumentų, nebuvo galima surašyti išvados. Dokumentų gavimas iš įstaigos užsitęsė dėl šių priežasčių: atsakingas asmuo buvo nedarbingume, o jį vaduojantis negalėjo šių dokumentų pateikti, vėliau pateikti dokumentai turėjo esminių trūkumų, įvertinus dirbančių darbuotojų kontaktiniu būdu darbo grafikus ir darbo laiko apskaitos žiniaraščius. Objektas tikslino duomenis, prašydamas atskirų darbuotojų pateikti informaciją iš e-sveikatos, dėl ko jų pateikimas kontrolės specialistui užtruko.

nustatė pažeidimus ir patikrinimo aktą surašė bei užregistravo praėjus daugiau nei 2 mėnesiams, t. y. 2022-08-17 (2022-08-17 Nr. (3-23 15.5.9 Mr)PA-4519)²⁶;

- Klaipėdos departamento specialistas 2023-01-17 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ Higienos ir sveikatingumo centro paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimus ir patikrinimo aktą surašė bei užregistravo praėjus daugiau nei mėnesiui, t. y. 2023-02-27 (2023-02-27 Nr. (3-22 15.5.5 Mr)PA-560)²⁷;

- Panevėžio departamento specialistai 2022-05-23 atliko L. T. ilgalaikio makiažo paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų, patikrinimo aktą surašė ir sistemoje užregistravo praėjus daugiau nei mėnesiui, t. y. 2022-07-01 (2022-07-01 Nr. (5-12 15.5.3 Mr)PA-3562)²⁸;

- Panevėžio departamento specialistai 2022-09-20 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ apgyvendinimo paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų, patikrinimo aktą surašė ir sistemoje užregistravo praėjus daugiau nei mėnesiui, t. y. 2022-11-03 (2022-11-03 Nr. (5-12 15.5.9 Mr)PA-6247)²⁹.

Taip pat korupcijos rizikos analizės metu nustatyti atvejai, kai patikrinimo aktai surašyti ir registruoti per trumpą laiką. Pavyzdžiui:

- Kauno departamento specialistė 2022-01-28 atliko grožio specialistės A. J. paslaugų teikimo operatyviosios kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimus ir patikrinimo aktą surašė bei sistemoje užregistravo po 3 darbo dienų, t. y. 2022-02-02 (2022-02-02 Nr. (2-12 4.80 Mr)PA-331);

²⁶ NVSC atstovų teigimu, patikrinimo akto surašymas užsitęsė dėl šių priežasčių: objektas nebuvo pasiruošęs patikrinimo metu pateikti dokumentus, būtinus kontrolei atlikti, todėl nebuvo galima įvertinti, ar laikomasi baseinų priežiūrai nustatytų teisės aktuose reikalavimų. Objekto vadovas kaip priežastį nurodė, kad nežinojo apie būsimą patikrinimą (teigė, kad negavo apie tai pranešimo). Patikrinimo metu įstaigos vadovas išpareigojo per savaitę pateikti visus trūkstamus dokumentus. Tačiau dokumentai iki liepos mėn. nebuvo pateikti, o įstaigos vadovas buvo atleistas. Kontrolę vykdantis specialistas nuo liepos mėn. buvo nedarbingume ir šios aplinkybės nežinojo. Vėliau pakartotinai buvo pareikalauti dokumentai iš laikinai einančio vadovo pareigas asmens ir pateiktos informacijos pagrindu buvo surašytas patikrinimo aktas ir pradėta administracinė teisena dėl nustatytų pažeidimų.

²⁷ NVSC atstovų teigimu, patikrinimo akto surašymas užtruko, nes patikrinimo metu nebuvo pateikti baseino įrangos dokumentai, atliktų baseinų vandens tyrimų protokolai. Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad buvo pakeista nauja įranga (baseino vandens filtravimo įranga ir kt.). Įstaigos vadovo pareigas, atleidus vadovą, laikinai vykdė kitas asmuo, kuris neturėjo pilnos informacijos dėl reikiamų dokumentų. Vėliau buvo pateikti ne tie dokumentai. Vėliau pateiktos informacijos pagrindu buvo priimta patikrinimo išvada ir surašytas patikrinimo aktas.

²⁸ NVSC atstovų teigimu, patikrinimo akto surašymo terminui turėjo įtakos VSSKS žmogiškųjų išteklių trūkumas, didesnis darbo krūvis vasaros metu, pusmetinių ataskaitų teikimas, didesnio kontrolių patikrinimo skaičius (skundai, periodinės kontrolės), o laikinai einant VSSKS skyriaus vedėjos pareigas ir tuo pačiu būnant vyr. specialiste bei atliekant kontrolę, bei skyriuje atstogaujant/nesant specialistams, akto surašymo terminas buvo viršytas tik 5 darbo dienomis.

²⁹ NVSC atstovų teigimu, dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo, didesnio darbo krūvio, vykdant adaptacijos programą naujai atėjusiam darbuotojui 2022-09-27 į VSSK skyrių (reikėjo apmokyti nuo 2022-09-27 iki 2022-11-10), didesnio kontrolių skaičiaus atlikimo, laikinai einant VSSKS skyriaus vedėjos pareigas ir tuo pačiu būnant vyr. specialiste bei atliekant patikrinimus, aktas įkeltas į DVS 2022-10-31, užregistruotas 2022-11-03, nes lapkričio 1-2 šventinės dienos, t. y. viršijant 7 dienas.

- Kauno departamento Kėdainių skyriaus vyriausioji specialistė 2022-01-07 per 10 min. atliko grožio paslaugų teikėjo E. K. operatyviosios kontrolės patikrinimą (pradėtas 13:25 val. ir baigtas 13:35 val.), nustatė pažeidimus, po 4 dienų surašė patikrinimo aktą (2022-01-11 Nr. (2-23 15.5.2 Mr)PA-78), ir 2022-01-24 administracinio nusižengimo protokolą.

- Klaipėdos departamento specialistai 2023-09-02 atlikus Poilsio ir reabilitacijos centro „Nuasmeninti duomenys“ grįžtamosios kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimus ir patikrinimo aktą surašė bei sistemoje užregistravo po 11 darbo dienų, t. y. 2023-09-18 (2023-09-18 Nr. (3-23 15.4.2 Mr)PA-5349);

- Klaipėdos departamento specialistė 2019-07-24 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ apgyvendinimo paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų ir patikrinimo aktą surašė bei sistemoje užregistravo po 5 darbo dienų, t. y. 2019-07-31 (2019-07-31 Nr. (3-12 15.5.9 Mr)PA-5711);

- Vilniaus departamento specialistė 2022-12-27 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ licencijuojamos veiklos periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų ir patikrinimo aktą surašė bei sistemoje užregistravo po 3 darbo dienų, t. y. 2022-12-27 (2022-12-30 Nr. (10-12 15.2.3 Mr)PA-7894);

- Panevėžio departamento specialistai 2022-05-09 atlikus Sporto ir sveikatingumo centro UAB „Nuasmeninti duomenys“ paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų ir patikrinimo aktą surašė bei sistemoje užregistravo po 16 darbo dienų, t. y. 2022-05-30 (2022-05-30 Nr. (5-12 15.5.5 Mr)PA-2679);

- Utenos departamento Molėtų skyriaus specialistai 2022-03-24 atliko plaukų ir veido priežiūros teikėjos G. M. paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų ir patikrinimo aktą surašė bei sistemoje užregistravo kitą dieną, t. y. 2022-03-25 (2022-03-25 Nr. (9-23 15.5.2 Mr)PA-961);

- Utenos departamento Molėtų skyriaus specialistė 2022-04-06 atliko veido ir kūno priežiūros teikėjos A. M. paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nenustatė pažeidimų ir patikrinimo aktą surašė bei sistemoje užregistravo kitą dieną, t. y. 2022-04-07 (2022-04-07 Nr. (9-23 15.5.2 Mr)PA-1285).

NVSC atstovų teigimu, patikrinimo aktų surašymo terminų laikymosi kontrolė techninėmis priemonėmis nėra galima, išskyrus veiksmus dokumentų valdymo sistemoje, kurie galėtų būti atliekami atsivertus kiekvieną patikrinimo aktą ir patikrinus jame pateiktus duomenis. Todėl kiekvienas padalinys taiko skirtingą praktiką dėl patikrinimo aktų rengimo terminų laikymosi stebėsenos. Pavyzdžiui, NVSC Vilniaus departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriuje ši procesą kontroliuoja skyriaus vedėja vertindama periodinės, licencijuojamos veiklos kontrolės planus, kurie įkelti į skyriaus duomenų

apsikeitimo aplanką, kai specialistai „Microsoft Excel“ programos formate pažymi patikrinimo atlikimo informaciją. Minėto skyriaus vedėja reguliariai peržiūri įkeltus duomenis, o nustačiusi neatitiktis imasi korekcinių veiksmų.

Pažymėtina, kad procedūriniai terminai įpareigoja institucijose atsakingus asmenis jų laikytis, užtikrinti patikrinimo atlikimo operatyvumą ir nepiktnaudžiauti savo teisėmis, nepaisant to, ar patikrinimo metu buvo fiksuoti / nefiksuoti pažeidimai. Teisės aktuose nustatyti procedūrų terminai turi būti apibrėžiami tiksliai, laikotarpiu ar tam tikru įvykiu, kuris būtinai turi įvykti, nes nuo to, kaip yra apibrėžiamas terminas, priklauso jo skaičiavimas. Tais atvejais, kai pagrįstai užsitęsia tam tikros procedūros turėtų būti taikomos terminų pratęsimo procedūros. Pagal šias nuostatas kritiškai vertintinas NVSC atstovų paaiškinimas, kad nustačius pažeidimų ir patikrinimo aktą surašius pavėluotai nesukeliamos neigiamos pasekmės. Taip pat negalima sutikti su NVSC atstovų nuomone, kad patikrinimas yra baigtas (atliktas), kai gaunami būtini dokumentai (laboratorinių tyrimų rezultatai) ir nuo šių dokumentų gavimo dienos vėl yra skaičiuojamas vieno mėnesio terminas patikrinimo akto surašymui. Tai traktuotina, kaip teisės aktuose nustatytų reikalavimų interpretavimas ir dokumentų rengimo terminų aiškinimas sau palankiai, o tokia situacija gali būti piktnaudžiaujama tiek iš NVSC, tiek tikrintinų subjektų pusės, žinančių tokią taikomą praktiką. Turint omenyje, kad subjektams nepateikus NVSC prašomos informacijos arba užkliudymą vykdyti administracinės teisenos proceso veiksmus yra pagrindas pradėti administracinę teiseną pagal ANK 224 str. 1 d.

Siekiant išvengti tikimybės keisti patikrinimo metu nustatytus duomenis, nustatytos faktinės aplinkybės turėtų būti fiksuojamos sistemoje ne vėliau kaip kitą darbo dieną, o patikrinimo aktas surašomas neviršijant teisiniame reglamentavime nustatytų terminų, įskaitant ir papildomos medžiagos išreikalavimą. Taip pat ilgiau nei įprastai trunkančio termino pagrįstumas turėtų būti argumentuojamas ir tęsiamas aukštesnio vadovo sprendimu, įvertinus tai sąlygojančias priežastis, priešingu atveju dėl vidaus kontrolės stokos yra galimybė nepagrįstai vilkinti procedūras.

PASIŪLYMAS:

Kontroliuoti patikrinimo akto surašymo terminus ir patikrinimo metu nustatytus faktus ir esmines aplinkybes fiksuoti sistemoje ne vėliau kaip kitą darbo dieną, po faktinių aplinkybių nustatymo (pavyzdžiui, vadovui vizuoti ar įkelti kontrolės klausimyną). Taip pat, teisiniame reglamentavime nustatyti patikrinimo veiksmų pratęsimo procedūras, įpareigojant jas raštu (pavyzdžiui, rezoliucijomis) derinti su departamentų vadovais.

4.2. Nereglamentuota patikrinimų dokumentų pildymo tvarka, specialistai savo nuožiūra sprendžia kada atliekant patikrinimą naudoti / nenaudoti technines priemones.

Patikrinimo dokumentų pildymo tvarka įtvirtinta Reglamento 7 punkte, kuris numato, kad pavedimas atlikti patikrinimą, patikrinimo aktas pildomi aiškiai, įskaitomai, glaustai, logiškai ir suprantamai. NVSC atstovų teigimu, įprastai kontrolę atliekantys specialistai konkrečiu atveju patys sprendžia kokius duomenis būtina / tikslinga fiksuoti nuotraukomis, nes ne visas neatitiktis teisės aktų reikalavimams įmanoma tinkamai (kokybiškai) užfiksuoti fotonuotraukų pagalba. NVSC atstovai paaiškino, kad atliekant patikrinimą turima omenyje ir tai, kad periodinės kontrolės metu nėra skundą pateikusio asmens, kuris po patikrinimo turi būti informuojamas apie jo nurodytų galimų teisės aktų reikalavimų pažeidimų nustatymą / nenustatymą. Todėl periodinės kontrolės metu, nenustačius pažeidimų, patikrinimo akte / kontroliniame klausimyne pateikiamos informacijos išsamumo poreikis yra kiek mažesnis, užtikrinantis tik minimalios ir proporcingos subjektų veiklos priežiūros naštos principą (subjektų veiklos priežiūrą atliekančių subjektų veiksmai privalo būti proporcingi ir tinkami siekiant kuo mažiau trikdyti subjektų veiklą). Tais atvejais, kai patikrinimo metu įžvelgiama galima ginčo rizika, pažeidimai yra fiksuojami ir nuotraukomis, kurios naudojamos administracinio nusižengimo teisenos metu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-06-22 nutarimu Nr. 640 „Dėl Administracinio nusižengimo protokolo, Nutarimo administracinio nusižengimo byloje, Nutarimo dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas, formų ir jų pildymo taisyklių patvirtinimo“. Tuomet NVSC specialistai vertina ir patikrinimo akte išsamiai fiksuoja nustatytas aplinkybes pagal ANK 569 str. reikalavimus.

Vertinant patikrinimų dokumentus matyti, kad tais atvejais, kai nėra nustatomi pažeidimai įprastai yra užpildomi klausimynai, juose atžymimi teiginiai, kuriuos vėliau tikrinimą atlikęs specialistas aprašo patikrinimo akte. Tačiau patikrinimo akte ir klausimyne pažymėti trumpi arba nekonkretūs įrašai ne visada detalizuoja buvusią situaciją (pavyzdžiui, kokių laikotarpiu subjektas darė įrašus žurnaluose, ar tinkamai ant kosmetikos gaminių žymima atidarymo data, ar nustatytu dažnumu subjektas atlieka laboratorinius tyrimus ir pan.).

1. Pavyzdys:

Eil. Nr.	Reikalavimas	Taip	Ne	Neaktualu / Nevertinta**	Pastabos
28.	Kas 3 mėnesius karšto vandens tiekimo sistemoje vandens temperatūra profilaktiškai pakeliama iki ne žemesnės kaip 66 °C temperatūros ir išlaikoma ne trumpiau kaip 25 min. (HN 109:2016 58 punktas) <i>(vertinama pagal Profilaktinių (techninių) priemonių (darbų) registracijos žurnalo duomenis)</i>	☒	☐	☐	

2. Pavyzdys:

Reikalavimas	Taip	Ne	Neaktualu / Nevertinta**	Pastabos
19.3. Profilaktinių (techninių) priemonių (darbų) registracijos žurnalą, kuriame nurodomi vandens tiekimo sistemos rekonstrukcijos, remonto, valymo, kenksmingumo šalinimo, profilaktikos darbai (HN 109:2016 3 priedas) (HN 109:2016 62 punktas)	☒	☐	☐	
19.4. Baseino, jo įrangos priežiūros darbų registracijos žurnalą, kuriame nurodomi baseino, jo įrangos priežiūros, vandens keitimo darbai (HN 109:2016 4 priedas) (HN 109:2016 63 punktas)	☒	☐	☐	
19.5. Baseino vandens laboratorinių tyrimų rezultatų registracijos žurnalą, kuriame registruojami baseino vandens laboratorinių tyrimų rezultatai (HN 109:2016 6 priedas) (HN 109:2016 73 punktas)	☒	☐	☐	

Reikalavimas	Taip	Ne	Neaktualu / Nevertinta**	Pastabos
Naudojamų kosmetikos gaminių tinkamumo naudoti terminas nesibaigęs (HN 117:2007 7 punktas)	☒	☐	☐	
Ant pakuotės kosmetikos gaminių, kurių minimalus tinkamumo naudoti terminas ilgesnis kaip 30 mėnesių ir ant kurių pakuotės 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių VII priedo 2 punkte pateiktu simboliu yra nurodyta laikotarpio atidarius pakuotę trukmė, įskaitomais ir nenutrinamais skaičiais yra pažymėta pakuotės pirmojo atidarymo data (nurodant metus, mėnesį ir dieną) (HN 117:2007 7 punktas)	☒	☐	☐	

Tačiau kai kurie patikrinimo aktai surašomi pakankamai tiksliai ir aiškiai ir juose nurodomos datos, laikotarpiai, pažymėjimų numeriai ir pan. Pavyzdžiui:

Reikalavimas	Taip	Ne	Neaktualu / Nevertinta**	Pastabos
28. Kas 3 mėnesius karšto vandens tiekimo sistemoje vandens temperatūra profilaktiškai pakeliama iki ne žemesnės kaip 66 °C temperatūros ir išlaikoma ne trumpiau kaip 25 min. (HN 109:2016 58 punktas) (vertinama pagal Profilaktinių (techninių) priemonių (darbų) registracijos žurnalo duomenis)	☒	☐	☐	Pakelta geriamojo vandens temperatūra iki +66°C: 2022-04-15 2022-01-14 2021-10-14
29. Baseino paslaugų teikėjas vieną kartą per metus ar dažniau atlieka geriamojo vandens (šalto ir karšto) mikrobiologinį tyrimą legionelėms nustatyti (HN 109:2016 59 punktas) (vertinama pagal Profilaktinių (techninių) priemonių (darbų) registracijos žurnalo duomenis ir baseino paslaugų teikimo vietoje saugomus laboratorinių tyrimų protokolus)	☒	☐	☐	Šalto geriamojo vandens tyrimas legionelėms nustatyti: 2021-12-20 (nerasta) Karšto geriamojo vandens tyrimas legionelėms nustatyti: 2022-02-21 (nerasta)
29. Baseino paslaugų teikėjas vieną kartą per metus ar dažniau atlieka geriamojo vandens (šalto ir karšto) mikrobiologinį tyrimą legionelėms nustatyti (HN 109:2016 59 punktas) (vertinama pagal Profilaktinių (techninių) priemonių (darbų) registracijos žurnalo duomenis ir baseino paslaugų teikimo vietoje saugomus laboratorinių tyrimų protokolus)	☒	☐	☐	Mikrobiologinio tyrimo protokolai: Nr. MA-KL-18450/2022; Nr. MA-KL-18449/2022

Pažymėtina tai, kad teisiniame reglamentavime nėra nustatyta patikrinimo dokumentų ir klausimynų pildymo metodika, formuluotės, laikotarpių žymėjimo tvarka, iš kurių būtų aišku, kokius teiginius specialistas patikrinimo dokumentuose privalo išsamiai nurodyti. Taip pat nėra įtvirtintų nuostatų, kokiais atvejais privaloma naudoti technines priemones (vaizdo ir garso įrašais) ir kokias aplinkybes yra būtina fiksuoti, nepaisant to, nustatomas / nenustatomas neatitikimas ar pažeidimas.

Antikorupciniu požiūriu situacija, kai specialistas patikrinimo metu savo nuožiūra gali spręsti kaip fiksuoti esamą situaciją, kada detaliau paaiškinti nustatytas faktines aplinkybes ir kada naudoti technines priemones, nėra atspari korupcijos rizikai, nes taip gali būti vengiama išsamiai ir teisingai fiksuoti patikrinimo rezultatus, kurių vėliau identifikuoti nebus galimybės.

Taip pat nesutiktina su NVSC atstovų teiginiu, kad periodinės kontrolės metu, nenustačius pažeidimų dokumentuose nurodomos informacijos išsamumo poreikis yra mažesnis, nes būtent tai gali sąlygoti korupcijos riziką nefiksuojant visų nustatytų faktų.

PASIŪLYMAS:

Teisiniame reglamentavime įtvirtinti aiškius patikrinimo dokumentų pildymo reikalavimus, klausimynų pildymo metodiką, formuluotes, laikotarpių žymėjimo tvarką, atvejus kai privaloma naudoti technines priemones ir nustatyti bei vykdyti šio proceso kontrolę.

4.3. Nereglementuotas rotacijos principo taikymas ir pavedimų atlikti patikrinimus skirstymo tvarka.

NVSC atstovų teigimu, teisės aktuose patikrinimus atliekančių specialistų rotacija nėra reglamentuota, tačiau taikoma NVSC departamentuose. Be to, departamentų Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vedėjai, skyrių rajonuose vedėjai yra atsakingi už darbo organizavimą, planavimą, todėl naudoja tinkamiausias, efektyviausias ūkio subjektų priežiūros organizavimo ir vykdymo priemones, kurias įgyvendinant atsižvelgdama į pavaldžių darbuotojų skaičių, jų turimą patirtį ir kompetencijas, specializaciją, regiono specifiką, darbų krūvį ir t.t. Pagal šias nuostatas, kuris specialistas, kurį subjektą tikrins skirsto departamentų Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vedėjai, skyrių rajonuose vedėjai.

Korupcijos rizikos analizės metu atkreiptas dėmesys, kad vis tik nevengiama situacijų, kai tie patys specialistai vieni tikrina tuos pačius subjektus. Pavyzdžiui:

1. UAB „Nuasmeninti duomenys“ nuo 2010 m. 11 kartų tikrino viena vyriausioji specialistė A. M.:

Patikrinimo data	Specialistas, atlikęs subjekto patikrinimą
1. 2010-10-06	vyriausioji specialistė I. A.
2. 2014-05-23	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
3. 2014-10-29	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
4. 2015-04-15	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
5. 2015-05-04	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
6. 2015-07-03	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
7. 2015-12-26	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
8. 2016-12-29	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
9. 2017-02-02	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
10. 2017-05-23	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
11. 2017-08-28	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
12. 2023-07-14	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>

2. UAB „Nuasmeninti duomenys“ nuo 2010 m. buvo tikrinta 20 kartų, iš kurių daugiau nei pusę, t. y. 13 patikrinimų, atliko viena vyriausioji specialistė A. M.:

Patikrinimo data	Specialistas, atlikęs subjekto patikrinimą
1. 2010-01-07	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>

2. 2010-07-19	vyriausioji specialistė I. V.
3. 2011-04-22	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
4. 2011-06-21	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
5. 2011-08-03	vyriausioji specialistė K. K.
6. 2011-08-29	vyresnioji specialistė A. K.
7. 2012-06-12	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
8. 2013-05-21	vyriausioji specialistė K. K.
9. 2015-07-01	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
10. 2015-09-07	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
11. 2015-10-28	vyriausioji specialistė K. K.
12. 2016-01-13	vyriausioji specialistė K. K.
13. 2016-11-02	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
14. 2016-12-30	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
15. 2017-12-19	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
16. 2019-01-10	vyriausioji specialistė J. M. (B.)
17. 2021-12-10	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
18. 2022-11-04	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
19. 2023-02-14	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>
20. 2023-07-14	<i>vyriausioji specialistė A. M.</i>

Taip pat tie patys specialistai atlieka ir grįžtamosios kontrolės patikrinimus:

- MB „Nuasmeninti duomenys“ teikiamas pirties paslaugas 2 kartus iš eilės tikrino ta pati Vilniaus departamento Trakų skyriaus vyriausioji specialistė (2023-02-15 (2023-03-08 Nr. (10-25 15.5.7 Mr)PA-856) ir 2023-04-21 (2023-05-09 Nr. (10-25 15.5.7 Mr)PA-2364);
- UAB „Nuasmeninti duomenys“ teikiamas baseinų ir pirties paslaugas 2 kartus iš eilės tikrino tos pačios Tauragės departamento Šilalės skyriaus vyriausiosios specialistės (atliko patikrinimus 2022-10-19 (2022-11-21 Nr. (7-21 15.5.5 Mr)PA-6691) ir 2023-01-18 (2023-01-24 Nr. (7-21 15.5.5 Mr)PA-109);
- MB „Nuasmeninti duomenys“ teikiamas pirties paslaugas 2 kartus iš eilės tikrino ta pati Vilniaus departamento Trakų skyriaus vyriausioji specialistė (atliko patikrinimus 2023-02-15 (2023-03-08 Nr. (10-25 15.5.7 Mr)PA-856) ir 2023-04-21 (2023-05-09 Nr. (10-25 15.5.7 Mr)PA-2364);
- G. K. teikiamas pirties paslaugas 3 kartus iš eilės tikrino Panevėžio departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus specialistė, kuri 2016-12-02 (PA.5-500(20.14.1. 5.12) subjektą tikrino kartu su vyresniąja specialiste J. S., o 2022-09-06 (2022-09-30 Nr. (5-12 15.5.7 Mr)PA-5463) ir 2022-11-04 (2022-11-28 Nr. (5-12 15.5.7 Mr)PA-6896) patikrinimus atliko viena.

Pažymėtina, kad teisiniame reglamentavime nėra įtvirtintų rotacijos principo taikymo nuostatų, taip pat kokia tvarka skirstomos patikrinimų atlikimo užduotys į kitus miestus. Todėl praktiniuose procesuose suteikiama plati vadovų diskrecijos teisė priimant sprendimus, kuriam specialistui pavesti atlikti tam tikro subjekto veiklos patikrinimą. Antikorupciniu požiūriu

svarbu ir tai, kad nėra reglamentuota, kokiuose patikrinimuose privalo dalyvauti 2 ir daugiau specialistų bei į kokius kriterijus atsižvelgiama vertinant patikrinimų specifika, sudėtingumą, įskaitant ir grįžtamosios kontrolės patikrinimus bei specialistų darbo krūvį.

Manytina, kad neaiškūs patikrinimo užduočių skirstymo kriterijai, vidinės kontrolės stoka ir galimybė departamentų vadovams arba Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vedėjams (rajonuose skyrių vedėjams) savo nuožiūra pavesti tam tikrą subjektą tikrinti bet kuriam pavaldžiam specialistui(-ams), laikytina korupcijos riziką keliančiu veiksniu, sudarančiu sąlygas priimti subjektyvius sprendimus ir galimybę atsirasti neteisėtiems susitarimams.

PASIŪLYMAI:

1. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti nuostatas, kokia tvarka ir kokiais objektyviais kriterijais remiantis (darbo krūvis, apimtis ir kt.) paskirstomos patikrinimų atlikimo užduotys.

2. Tobulinti informacinę sistemą ir įdiegti priemones (modulį), sudarančias technines galimybes automatizuotai paskirstyti patikrinimų atlikimą.

3. Nustatyti, kad to paties subjekto periodinės ir grįžtamosios kontrolės veiksmus turi atlikti kitas pareigūnas (užtikrinamas keturių akių principas).

4. Reglamentuoti specialistų, atliekančių patikrinimus rotacijos taikymo nuostatas ir numatyti papildomas vidaus kontrolės priemones, kai nėra galimybės išvengti situacijų pavedant iš eilės atlikti patikrinimus tiems patiems specialistams.

4.4. Egzistuoja sąlygos korupcijai, kai subjektų veiklos patikrinimus atlieka vienas specialistas.

Antikorupciniu požiūriu siekta įvertinti kaip yra skirstomos subjektų veiklos patikrinimų atlikimo užduotys ir kokių patikrinimų metu buvo nustatyta daugiausia teisės aktų reikalavimų pažeidimų. Todėl šiuo aspektu analizuojant NVSC pateiktus duomenis nustatyta, kad 2022 m.:

- periodinės kontrolės metu daugiausia pažeidimų nustatyta Kauno ir Klaipėdos departamentuose, o mažiausia pažeidimų nustatyta Tauragės departamente,

- operatyviosios kontrolės metu daugiausia pažeidimų nustatyta Vilniaus ir Kauno departamentuose, o mažiausia pažeidimų nustatyta Tauragės, Alytaus, Telšių ir Utenos departamentuose,

- grįžtamosios kontrolės metu daugiausia pažeidimų nustatyta Klaipėdos, Kauno ir Vilniaus departamentuose, o mažiausia pažeidimų nustatyta Tauragės, Telšių, Alytaus, Panevėžio ir Utenos departamentuose.

Žemiau pateiktoje lentelėje nurodyti 2022 m. duomenys:

Padalinys	Periodinės kontrolės metu nustatyta pažeidimų	Operatyviosios kontrolės metu nustatyta pažeidimų	Grįžtamosios kontrolės metu nustatyta pažeidimų
Alytaus departamente	45	6	4
Kauno departamente	258	100	22
Klaipėdos departamente	232	78	27
Marijampolės departamente	39	21	6
Panevėžio departamente	53	16	3
Šiaulių departamente	83	33	7
Tauragės departamente	19	3	1
Telšių departamente	53	9	1
Utenos departamente	33	9	4
Vilniaus departamente	95	151	13
Iš viso	910	155	88

Tai reiškia, kad NVSC padaliniuose periodinės ir operatyviosios kontrolės metu nustatytų pažeidimų statistiką yra skirtinga ir galimai ne visada susijusi su darbo krūviu ar specialistų skaičiumi. Pavyzdžiui:

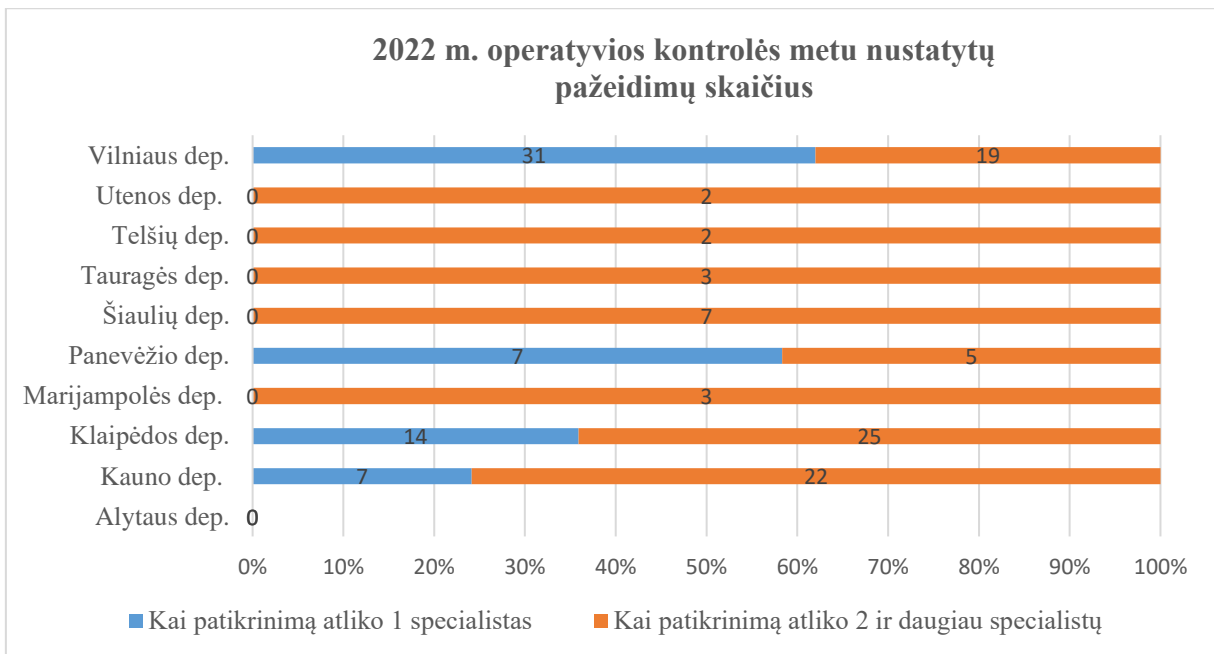
- Kauno departamente patikrinimų metu iš viso nustatyta 380 pažeidimų, iš kurių 26 proc. pažeidimų nustatyta operatyviosios kontrolės metu ir 6 proc. pažeidimų nustatyta grįžtamosios kontrolės metu;

- Klaipėdos departamente patikrinimų metu iš viso nustatyta 380 pažeidimų, iš kurių 23 proc. pažeidimų nustatyta operatyviosios kontrolės metu ir 8 proc. pažeidimų nustatyta grįžtamosios kontrolės metu;

- Vilniaus departamente patikrinimų metu iš viso nustatyti 259 pažeidimai, iš kurių 58 proc. pažeidimų nustatyta operatyviosios kontrolės metu ir 5 proc. pažeidimų nustatyta grįžtamosios kontrolės metu.

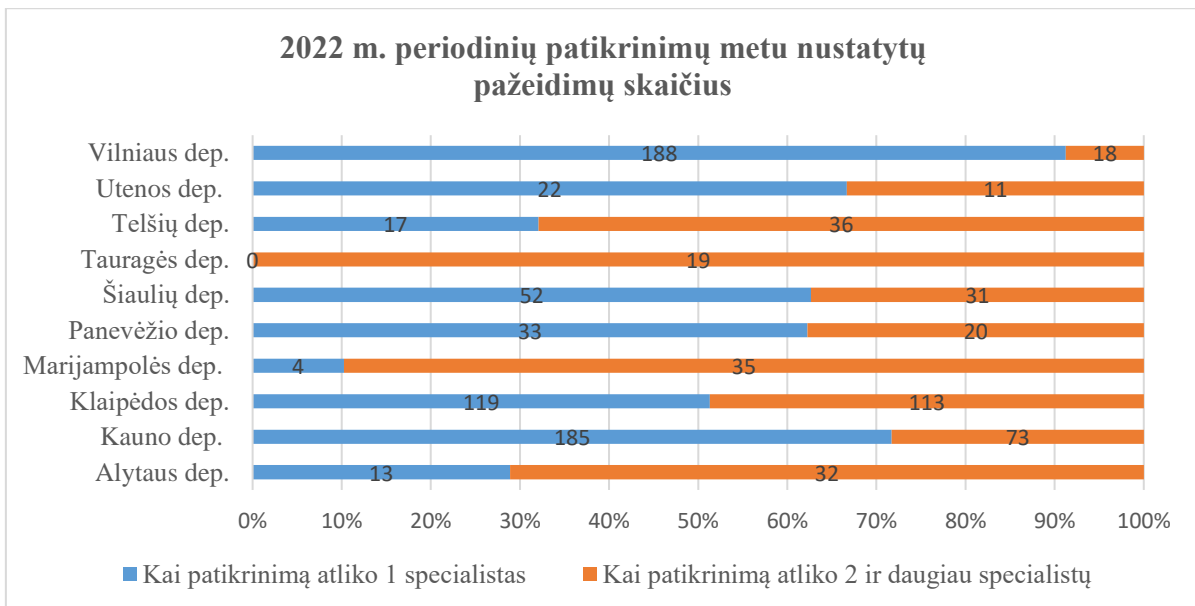
Nepaisant to, kad operatyviosios kontrolės metu patikrinimai yra atliekami gavus pranešimus, skundus ar informaciją apie galimai padarytą pažeidimą, tačiau departamentuose didesnis pažeidimų skaičius nustatomas periodinės kontrolės metu, išskyrus Vilniaus departamentą, kuriame operatyviosios (įskaitant grįžtamuosius patikrinimus) kontrolės metu nustatytų pažeidimų skaičius yra beveik dvigubai didesnis nei periodinės kontrolės metu.

Žemiau pateiktoje schemoje analizuota operatyviosios kontrolės metu nustatytų pažeidimų statistika:

Vertinant operatyviosios kontrolės metu nustatytų pažeidimų statistiką matyti, kad Alytaus departamento operatyviųjų patikrinimų metu iš viso nebuvo nustatyta pažeidimų. Utenos, Telšių, Tauragės, Šiaulių³⁰ ir Marijampolės padaliniuose operatyviosios kontrolės metu pažeidimai nustatyti tuomet, kai patikrinimą atliko 2 ir daugiau specialistų.

Taip pat žemiau pateikiamoje schemoje analizuota periodinės kontrolės metu nustatytų pažeidimų statistika ir patikrinimą atlikusių specialistų skaičius:

Vertinant aukščiau nurodytus duomenis matyti, kad kai kuriuose padaliniuose atsispindi analogiškos tendencijos, nes Telšių, Marijampolės ir Alytaus departamentuose periodinės kontrolės metu didžioji dalis pažeidimų nustatyti tuomet, kai patikrinimus atliko du

³⁰ NVSC Šiaulių departamento atstovų teigimu, šiame departamente operatyvioji kontrolė, kai patikrinimą vykdo vienas specialistas, atliekama pavieniais atvejais.

ir daugiau specialistų. Vilniaus, Utenos, Šiaulių, Panevėžio ir Kauno departamentai, kuriuose fiksuojama priešinga situacija, nes didesnis pažeidimų skaičius nustatytas patikrinimus atliekant vienam specialistui.

Žemiau pateikiamoje scheme detalizuota konkrečių padalinių (skyrių) periodinių patikrinimų metu nustatytų pažeidimų statistika, kai patikrinimus atliko 2 ir daugiau specialistų. Būtent šiuo aspektu, Šilalės, Jurbarko, Tauragės, Joniškio, Rokiškio ir Marijampolės padaliniuose atsispindi analogiškos tendencijos, kai periodinės kontrolės metu yra nustatomi pažeidimai tik tuomet, kai patikrinimus atliko du ir daugiau specialistų³¹. Tai atsispindi žemiau pateiktoje scheme:

Sutiktina, kad tokia praktika yra susijusi su ribotais žmogiškaisiais ištekliais, ypač teritoriniuose padaliniuose, todėl specialistams tenka po kelis kartus iš eilės tikrinti tuos pačius subjektus, įskaitant ir grįžtamąją kontrolę. Tačiau tokiose situacijose ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas patikrinimo metu nustatytos informacijos fiksavimui ir techninių priemonių naudojimui (vaizdo, garso, fotonuotraukas ir pan.), sistemingai vykdant specialistų rotaciją bei patikrinimo dokumentų kontrolę, nes būtent analizuota statistika patvirtina, kad atliekant periodinės kontrolės patikrinimus yra nustatoma daugiau pažeidimų, jeigu patikrinime dalyvauja du ir daugiau specialistų. Antikorupciniu požiūriu tai gali sąlygoti, kad vieno specialisto atliekamo patikrinimo metu visada yra didesnė korupcijos rizika dėl galimybės susitarti, fiksuojant / nefiksuojant pažeidimus, taip pat kylant konfliktams dėl tikrinamų aplinkybių vertinimo.

PASIŪLYMAS:

³¹ NVSC Telšių departamento atstovai paaiškino, kad Telšių padalinyje nebuvo patikrinimų, kuriuos atliktų tik 1 specialistas.

Siekti užtikrinti, kad struktūriniuose padaliniuose atliekant patikrinimus juose dalyvautų bent 2 specialistai arba jų skaičių diferencijuoti pagal objektyvius tikrinamo ūkio subjekto kriterijus (pavyzdžiui patikrinimo apimtis ir ūkio subjekto dydis ir pan.).

4.5. Nepakankamai reglamentuota administracinių nusižengimų tyrimų, duomenų rinkimo, protokolų surašymo tvarka sudaro sąlygas nepagrįstai vilkinti procedūras.

NVSC yra patvirtintas Administracinių nusižengimų teisenos Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre prie Sveikatos apsaugos ministerijos tvarkos aprašas³², kuriame nustatyta:

- administracinių nusižengimų teisenos pradėjimo, administracinių nusižengimų tyrimo tvarka;
- protokolų ir nutarimų dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas, tvarka.

Taip pat teisiniame reglamentavime yra nustatytas draudimas tam pačiam valstybės tarnautojui tirti administracinio nusižengimo bylą ir priimti nutarimą administracinio nusižengimo byloje (nagrinėti administracinio nusižengimo bylas). Departamentų Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyrių, Užkrečiamųjų ligų valdymo skyrių ir skyrių rajonuose vedėjai bei nurodytų skyrių valstybės tarnautojai yra įgalioti pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą, surašyti protokolus, nutarimus dėl administracinių nusižengimų, kai protokolas nesurašomas, bei priimti nutarimus nutraukti administracinio nusižengimo teiseną ANK 591 str. numatytais pagrindais.

Įvertinus korupcijos rizikos analizės metu pateiktą informaciją pastebėta, kad teisės aktuose nėra nustatyti administracinių nusižengimų tyrimo procedūrų ir konkrečių specialistų veiksmų terminai, o praktiniuose procesuose vadovaujamosi bendromis ANK 39 str. nuostatomis, kuriose numatyta, kad administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos ir Administracinių nusižengimų registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016-12-28 nutarimu Nr. 1278. Tačiau tokių nuostatų laikymasis sąlygoja pernelyg neapibrėžtą administracinio nusižengimo tyrimo eigą, skirtingą praktiką bei galimybę tam tikras aplinkybes interpretuoti sau palankiai. Pavyzdžiui, nustačius administracinius nusižengimus ir neatlikus papildomų tyrimo veiksmų galimai per ilgai nebuvo taikyta administracinė atsakomybė šiose administracinio nusižengimo bylose:

³² NVSC direktoriaus 2020-07-29 įsakymas VKE-325.

- Vilniaus departamento specialistė 2021-10-18 atliko E. B. grožio salono patikrinimą, nustatė pažeidimus ir įpareigojo juos pašalinti per mėnesį, iki 2021-11-30 (PA 2021-11-10 Nr. (10-12 16.1.17 Mr)PA-6701). Tačiau administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimas, išsiunčiant šaukimą dėl protokolo surašymo, inicijuotas tik korupcijos rizikos analizės metu, t. y. 2023-09-06 praėjus daugiau nei pusantrų metų. Tuo tarpu 2022-09-01 atlikus „Nuasmeninti duomenys“ akademijos – kosmetikos parduotuvės patikrinimą (2022-09-08 Nr.(10-12 15.5.2 Mr)PA-4922) ir nustatčius, kad tas pats asmuo (E. B.) padarė pažeidimą, protokolas dėl ANK 52 str. 1 d. nusižengimo surašytas po 20 dienų, t. y. 2022-09-28³³. Todėl susidarė situacija, kai tam pačiam asmeniui (laikotarpiu nuo 2021-10-18 iki 2022-09-08) buvo nustatyti du pažeidimai, tačiau 2022 m. skiriant administracinę nuobaudą asmuo neturėjo galiojančios administracinės nuobaudos pagal pirmo patikrinimo metu nustatytas aplinkybes (2021-11-10 patikrinimo akto Nr. (10-12 16.1.17 Mr)PA-6701), kuri būtų kvalifikuojančiu požymiu dėl pakartotinumų (ANK 40 str.), jeigu per metus tam pačiam asmeniui nustatomas naujas nusižengimas³⁴.

- Kauno departamento Prienų skyriaus specialistė 2022-04-12 atliko R. T. grožio paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimus ir įpareigojo juos pašalinti iki 2022-05-23 (2022-04-21 Nr. (2-24 15.5.2 Mr)PA-1656). Protokolą dėl ANK 45 str. 1 d. nusižengimo surašė daugiau nei po metų, t. y. 2023-06-26³⁵.

- Vilniaus departamento specialistė 2023-04-05 atliko I. K. grožio salono patikrinimą, nustatė Lietuvos higienos normos HN 117:2007 7 punkto pažeidimus ir įpareigojo juos pašalinti nedelsiant (2023-04-18 Nr. (10-12 15.5.2 Mr)PA-1839). Tačiau administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimas, išsiunčiant šaukimą dėl protokolo surašymo, inicijuotas tik korupcijos rizikos analizės metu, t. y. 2023-09-06³⁶.

- Vilniaus departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vyr. specialistė, Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus patarėja ir Produktų vertinimo skyriaus vyr. specialistas 2022-11-29 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ periodinės kontrolės patikrinimą dėl kosmetikos gaminių kontrolės, nustatė pažeidimus ir įpareigojo juos

³³ NVSC atstovų teigimu, pagal 2022-09-08 patikrinimo aktą Nr.(10-12 15.5.2 Mr)PA-4922), administracinis nusižengimas užregistruotas 2022-09-28.

³⁴ NVSC atstovų teigimu, pagal 2021-11-10 patikrinimo aktą Nr. (10-12 16.1.17 Mr)PA-6701), administracinis nusižengimas užregistruotas 2023-09-06.

³⁵ NVSC atstovų teigimu, patikrinimą atlikusi Prienų skyrius specialistė nuo 2022-05-15 buvo atleista iš užimamų pareigų. Nuo 2022-09-12 priimta į darbą nauja specialistė pastebėjo, kad pagal 2022-04-21 patikrinimo aktą Nr. (2-24 15.5.2 Mr)PA-1656 nėra užregistruotas pažeidimas, todėl jį įregistravo 2023-06-23.

³⁶ NVSC atstovų teigimu, pagal 2023-04-18 patikrinimo aktą Nr. (10-12 15.5.2 Mr)PA-1839) administracinis nusižengimas užregistruotas 2023-09-04.

pašalinti iki 2023-03-31 (2022-12-30 Nr. (10-12 15.6.3 Mr)PA-7899). Korupcijos rizikos analizės metu sprendimai dėl administracinės atsakomybės taikymo nebuvo priimti³⁷.

- Klaipėda departamento specialistas 2022-06-14 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ poilsio namų apgyvendinimo, baseino ir pirties paslaugų patikrinimą, nustatė pažeidimus ir įpareigojo pašalinti iki 2022-08-14 (PA 2022-08-17 Nr. PA-4519). Protokolus dėl ANK 45 str. 1 d. nusižengimo surašė po 6 mėnesių, t. y. 2023-02-09 ir 2023-02-10³⁸.

Tačiau pastebėta, kad kai kuriais atvejais administracinių nusižengimų tyrimai buvo atlikti greitai ir asmenims nedelsiant taikyta administracinė atsakomybė. Pavyzdžiui:

- Vilniaus departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus specialistė 2021-12-09 atliko K. B. darbo vietos UAB „Nuasmeninti duomenys“ grožio salone paslaugų teikimo operatyviosios kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimus ir įpareigojo neteikti paslaugų be leidimo-higienos paso (2021-12-16 Nr. (10-12 16.1.17 Mr)PA-7418)³⁹. Po 7 dienų nuo patikrinimo atlikimo dienos, t. y. 2021-12-16 už ANK 52 str. 1 d. nusižengimą surašė protokolą, kuriuo skirta bauda.

- Klaipėdos departamento Gargždų skyriaus specialistė 2022-08-24 atliko R. V. pirties paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimus ir įpareigojo juos pašalinti per mėnesį, iki 2022-09-23 (2022-08-26 Nr. (3-21 15.5.7 Mr)PA-4711). Po 2 dienų, t. y. 2022-08-26 už ANK 45 str. 1 d. pažeidimą surašė nutarimą dėl administracinio nusižengimo, kai protokolą nesurašomas, kuriuo skirtas įspėjimas.

- Alytaus departamento specialistė 2022-05-12 atliko A. K. pirties paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, nustatė pažeidimą ir įpareigojo jį pašalinti per 3 dienas, iki 2022-05-22 (2022-05-16 Nr. (1-22 15.5.7 Mr)PA-2321). Po 4 dienų nuo patikrinimo atlikimo dienos, t. y. 2022-05-16, už ANK 45 str. 1 d. pažeidimą surašė nutarimą dėl administracinio nusižengimo, kai protokolą nesurašomas, kuriuo skyrė įspėjimą.

Pažymėtina, kad dauguma aukščiau analizuotų administracinių nusižengimų bylų tyrimai neišsiskyrė sudėtingumu, protokolų turinys surašytas pagal patikrinimo akto ir klausimyno duomenis, kurie buvo registruoti gerokai anksčiau, nei priimti sprendimai dėl administracinės atsakomybės taikymo, todėl ilgas tyrimo terminas arba patikrinimą atlikusio

³⁷ 2023-10-31 el. paštu pateikta informacija, kad pagal PA 2022-12-30 Nr. (10-12 15.6.3)PA-7899 už nustatytus pažeidimus atsakomybė dar nebuvo taikyta. Numatyta taikyti artimiausiu metu: ROIK 2322506648. Darbuotojai taiko mokymuose įgytą praktiką jog nuobaudas pagal ANK galima taikyti 2 metus. NVSC teisės skyriaus specialistai atkreipė kontrolės skyriaus specialistų dėmesį į tai kad nustačius pažeidimą, būtina jį registruoti ANR per 3 dienas ir kuo greičiau pradėti nuobaudų skyrimo procesą.

³⁸ NVSC atstovų teigimu, pagal 2022-08-17 patikrinimo aktą Nr. (3-23 15.5.9 Mr)PA-4519 buvo pradėtos dvi administracinės teisenos. Administracinis nusižengimas užregistruotas 2023-02-02 ir 2023-02-03.

³⁹ NVSC atstovų teigimu, pagal 2021-12-16 patikrinimo aktą Nr. (10-12 16.1.17 Mr)PA-7418) administracinis nusižengimas užregistruotas 2021-12-15 (Pastaba: patikrinimo aktas perduotas registravimui DVS 2021-12-15 13:30, tačiau Dokumentų valdymo ir konsultavimo skyrius užregistravo kitą dieną).

specialisto vienasmeniškas sprendimas pažeidimą padariusiam asmeniui netaikyti administracinės atsakomybės gali būti susiję ne tik su specialistų trūkumu, darbo krūviu, vidaus kontrolės stoka, bet ir korupcijos rizika dėl galimo subjektyvumo vertinant patikrinimo akte nustatytų nurodymų įvykdymą, taip pat taikant / netaikant administracinę atsakomybę, traktuojant, kad pažeidimas pašalintas. Pavyzdžiui, Vilniaus departamento Trakų skyriaus vyriausioji specialistė 2023-02-15 atliko MB „Nuasmeninti duomenys“ operatyviosios kontrolės patikrinimą (2023-03-08 Nr. (10-25 15.5.7 Mr)PA-856), nustatė kad viešosios pirties paslaugos buvo teikiamos neturint leidimo-higienos paso ir pažeidžiant Lietuvos higienos normos HN 39:2015 5 punkto reikalavimą, tačiau subjektui patikrinimo vietoje pateikus paraišką leidimo-higienos paso išdavimui administracinė atsakomybės netaikė, nors patikrinimo metu buvo užfiksuotas pažeidimas.

Užtikrinant NVSC kompetencijai priskirtų pažeidimų prevenciją ir siekiant kurti korupcijai atsparią aplinką, administracinių nusižengimų tyrimai ir atsakomybės taikymas institucijoje turėtų būti aiškiai reglamentuotas vidaus teisės aktuose, numatančiuose procedūrų atlikimo terminus, vienodą praktiką ir kontrolės vykdymo sistemą.

PASIŪLYMAS:

Reglamentuoti administracinių nusižengimų tyrimų, įrodymų rinkimo, protokolų surašymo ir bylų nagrinėjimo terminus, taip pat taikyti papildomas vidaus kontrolės priemonės, kad nebūtų sudaromos sąlygos nepagrįstai vilkinti procedūras iki sueis senaties terminai.

4.6. Plati diskrecijos teisė priimant sprendimus dėl grįžamosios kontrolės patikrinimų atlikimo / neatlikimo.

Pagal Reglamento nuostatas grįžtamoji kontrolė vykdoma ne vėliau kaip per mėnesį po patikrinimo akte nurodyto pažeidimo pašalinimo termino pabaigos, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių negalima įvertinti, ar objektas pažeidimus pašalino. Pagal Reglamento 13.2 papunktį grįžtamoji kontrolė (neplaninis patikrinimas) atliekama, *kai kontroliuojamas ankstesnio patikrinimo metu nustatytų visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų pašalinimas ir kontrolę vykdančių pareigūnų nurodymų vykdymas.*

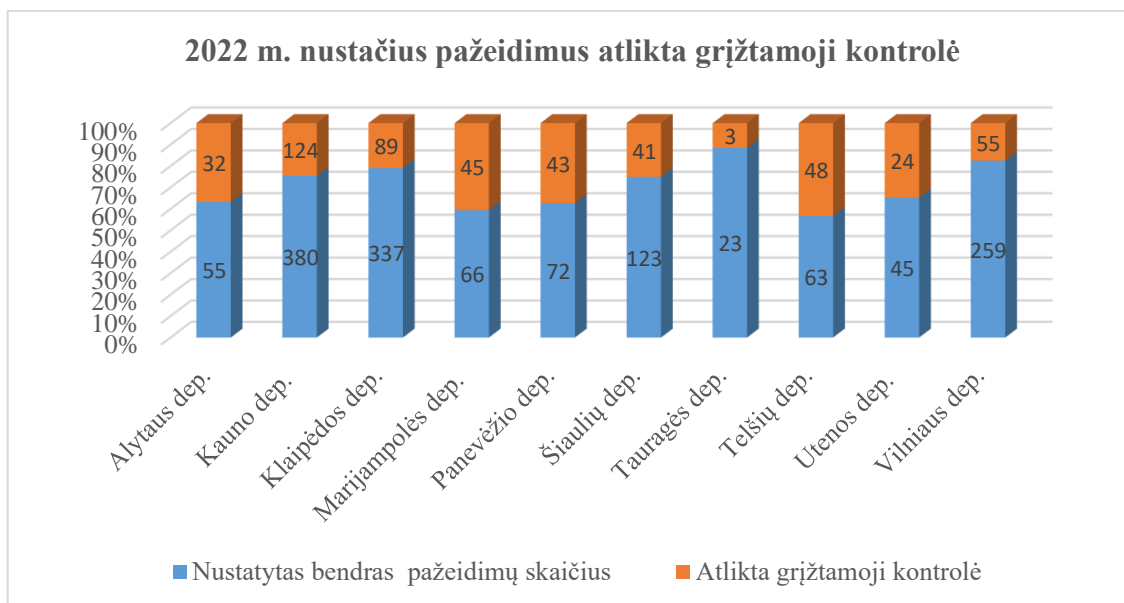
Vadovaujantis Reglamento 39-42 punktais grįžtamoji kontrolė yra vykdoma atliekant patikrinimus, *išskyrus atvejus, kai iš raštu pateiktos ar pačios kontrolės institucijos turimos informacijos yra aišku, kad patikrinimo akte nurodyti pažeidimai yra pašalinti.*

Todėl pagal šias nuostatas susidurta su situacija, kai grįžtamoji kontrolė (neplaninis patikrinimas) turėtų būti atliekama, kai kontroliuojamas ankstesnio patikrinimo metu nustatytų visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų pašalinimas ir nurodymų vykdymas, tačiau pagal Reglamento 39-42 punktuose įtvirtintas nuostatas patikrinimą atlikusiam specialistui suteikta teisė savo nuožiūra įvertinti subjektų raštu pateiktą informaciją

apie nurodymų įvykdymą ir spręsti dėl grįžtamosios kontrolės atlikimo / neatlikimo traktuojant, kad patikrinimo akte nurodyti pažeidimai yra pašalinti.

Korupcijos rizikos analizės metu vertinta, ar grįžtamosios kontrolės procedūros nesudaro korupcijos rizikos sąlygų, kai nustačius pažeidimus ir įpareigojus juos pašalinti galimi subjektyvūs sprendimai neinicijuojant grįžtamosios kontrolės patikrinimų.

2022 m. nustačius pažeidimus atliktos grįžtamosios kontrolės patikrinimų statistika matyti žemiau pateikiamoje schemeje:

Iš analizuotų duomenų nustatyta, kad daugiausia grįžtamosios kontrolės patikrinimų atlikta Kauno ir Klaipėdos departamentuose. Daugiau nei 50 grįžtamosios kontrolės patikrinimų atlikta Vilniaus departamente, daugiau nei 40 grįžtamosios kontrolės patikrinimų atlikta Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Telšių departamentuose.

Įvertinus teisinio reglamentavimo nuostatas matyti, kad nėra numatyta šios procedūros kontrolė (sprendimų atlikti / neatlikti grįžtamosios kontrolės patikrinimus derinimo tvarka, vizavimas ir pan.), taip pat specialistams suteikta plati diskrecijos teisė savo nuožiūra spręsti, kokia subjektų pateikta informacija yra pakankama fiksuojant patikrinimo metu nustatytų pažeidimų pašalinimą ir kada vis tik yra pagrindas inicijuoti grįžtamosios kontrolės patikrinimus. Pastebėta, kad tam tikrais atvejais neatliekama grįžtamoji kontrolė, nes yra remiamasi subjektų formaliais paaiškinimais apie patikrinimo akte fiksuotų nurodymų įvykdymą, o kai kuriais atvejais yra priimami sprendimai pakartotinai patikrinti fiksuotų pažeidimų pašalinimą, nepaisant to, kad subjektai informuoja apie reikalavimų įvykdymą.

Pavyzdžiui:

Vilniaus departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vyr. specialistei, Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus patarėjai ir Produktų vertinimo skyriaus vyr. specialistei 2022-11-29 atlikus UAB „Nuasmeninti duomenys“ kosmetikos

gaminių gamintojo periodinės kontrolės patikrinimą (2022-12-30 Nr. (10-12 15.6.3 Mr)PA-7899) ir nustačius pažeidimus įmonė buvo įpareigota juos pašalinti iki 2023-03-31, t. y. per 3 mėn. nuo patikrinimo akto parengimo dienos. Grįžtamoji kontrolė neatlikta, nes subjektas 2023-03-02 pateikė informaciją apie patikrinimo akte nustatytų nurodymų įvykdymą.

Tuo tarpu, gavus skundus Vilniaus departamento specialistė 2022-08-17 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ privalomojo pirmosios pagalbos mokymo veiklos operatyviosios kontrolės patikrinimą (2022-08-26 Nr. (10-12 15.2.2 Mr)PA-4701), kurio metu nustatė pažeidimus ir įpareigojo subjektą juos pašalinti nedelsiant. Patikrinimo aktas buvo parengtas ir išsiųstas subjektui 2022-08-26, kuriuo remiantis subjektas 2022-08-31 el. paštu informavo NVSC apie patikrinimo metu nustatytų pažeidimų ir nurodymų įvykdymą. Nepaisant to, subjekte buvo atlikta grįžtamoji kontrolė (2022-09-08 Nr. (10-12 15.2.2 Mr)PA-4938).

Klaipėdos departamento specialistės 2023-05-10 atliko VšĮ Poilsio ir reabilitacijos centro „Nuasmeninti duomenys“ periodinės kontrolės patikrinimą (2023-06-07 Nr. (3-23 15.4.2 Mr)PA-3215), kurio metu nustatė pažeidimus ir įpareigojo subjektą juos pašalinti nedelsiant iki 2023-06-16 ir 2023-07-07. Subjektas 2023-06-16 ir 2023-07-07 raštais informavo NVSC apie patikrinimo metu nustatytų pažeidimų ir nurodymų įvykdymą, tačiau buvo atlikta grįžtamoji kontrolė (2023-09-18 Nr. (3-23 15.4.2 Mr)PA-5349).

Taip pat Klaipėdos departamento pareigūnas ir Klaipėdos departamento Palangos skyriaus vyriausioji specialistė 2023-05-05 atliko A. K. teikiamos pirčių paslaugos operatyviosios kontrolės patikrinimą (2023-05-17 Nr. (3-23 4.80 Mr)PA-2644), kurio metu nustatė pažeidimus, nes veikla vykdyta be išduoto leidimo-higienos paso ir įpareigojo subjektą juos pašalinti iki 2023-05-25. Grįžtamoji kontrolė nevykdyta, nes pasiremta subjekto raštu pateiktu paaiškinimu, kad nevykdo veiklos ir viešai skelbiama informacija. Nors korupcijos analizės metu socialiniuose tinkluose pastebėti ir kiti skelbimai, galimai susiję su šio subjekto veiklos vykdymu⁴⁰.

Tuo tarpu analogiškoje situacijoje Vilniaus departamento Trakų skyriaus vyriausioji specialistė 2023-02-15 atliko MB „Nuasmeninti duomenys“ teikiamos pirčių paslaugos operatyviosios kontrolės patikrinimą (2023-03-08 Nr. (10-25 15.5.7 Mr)PA-856), kurio metu nustatė pažeidimus ir įpareigojo nevykdyti veiklos be išduoto leidimo-higienos paso. Subjektas prašymu kreipėsi į NVSC dėl leidimo-higienos paso, tačiau atsisakius jį išduoti 2023-05-09 vis

⁴⁰ STT turi korupcijos rizikos analizės metu viešoje erdvėje rastas skelbimų nuotraukas, galimai susijusias su analizuoto ūkio subjekto vykdoma veikla.

tik buvo atlikta grįžtamoji kontrolė (PA Nr. (10-25 15.5.7 Mr)PA-2364), kurios metu vėl nustatyti pažeidimai⁴¹.

Manytina, kad teisiniame reglamentavime nenumatyti aiškūs reikalavimai, kokiais atvejais yra privaloma atlikti grįžtamąją kontrolę, gali sąlygoti dviprasmiškas situacijas dėl grįžtamosios kontrolės inicijavimo / neinicijavimo, todėl tai kelia korupcijos riziką priimant subjektyvius sprendimus ir vertinant, kokia subjektų pateikta informacija yra pakankama fiksuojant patikrinimo metu nustatytų pažeidimų pašalinimą.

PASIŪLYMAS:

Išanalizuoti taikomą praktiką ir teisiniame reglamentavime nustatyti aiškius reikalavimus ir grįžtamosios kontrolės patikrinimų atlikimo atrankos kriterijus, numatančius kokiais atvejais pakanka remtis subjektų raštu pateikta informacija ir kada yra privaloma atlikti grįžtamosios kontrolės patikrinimus.

4.7. Tobulintina patikrinimo metu paimamų laboratorinių tyrimų (matavimų) paėmimo tvarka.

Patikrinimo metu paimti mėginiai laboratoriniams tyrimams pristatomi į laboratoriją laikantis Reglamento II skyriuje aprašytos laboratorinių tyrimų atlikimo tvarkos, o kosmetikos gaminių mėginių paėmimas vykdomas vadovaujantis Kosmetikos gaminių mėginių paėmimo tvarkos aprašo nuostatomis (Reglamento 6 priedas). Pagal Reglamento 56 punktą draudžiama paimti mėginius laboratoriniams tyrimams arba atlikti matavimus ne patikrinimo metu. Sprendimą dėl mėginių paėmimo priimama ir Mėginio (-ių) laboratoriniams tyrimams užsakymą (Reglamento 1 priedas) pasirašo departamentų Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vedėjai (ar juos pavaduojantys, laikinai jų pareigas / funkcijas vykdantys asmenys), o operatyviosios kontrolės atvejais – pasirašo departamento direktoriai (ar juos pavaduojantys / laikinai jų pareigas / funkcijas vykdantys asmenys)⁴². Reglamento 48 punkte nurodyta, kad subjektų patikrinimų metu paimtų mėginių laboratorinius tyrimus (matavimus) atlieka Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija (toliau – NVSPL). Mėginių paėmimo vietoje užpildomas Mėginio (-ių) laboratoriniams tyrimams paėmimo aktas (Kontrolės Reglamento 2 priedas), kurį pasirašo kontrolę vykdantis specialistas, Laboratorijos darbuotojas (jei jis paėmė mėginį) ir subjekto vadovas, jo įgaliotas ar atsakingas asmuo (operatyviosios kontrolės atveju – patikrinime dalyvavęs objekto atstovas). Mėginių

⁴¹ NVCS atstovai paaiškino, kad informuoti apie pažeidimų pašalinimą subjektas privalo visais atvejais, tačiau ne apie visų pažeidimų pašalinimą galima pateikti raštu įrodymus, todėl tokiais atvejais ir turi kontrolierius vykti į objektą ir įvertinti pažeidimų pašalinimą / nepašalinimą.

⁴² NVSC direktoriaus 2023-01-02 įsakymo Nr. VKE-1 „Dėl įgaliojimų Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos departamentų darbuotojams suteikimo“ 1.6.1. ir 1.1.7 papunkčiai.

plombavimas privalomas visais atvejais.

Laboratorinių tyrimų protokolai įteikiami subjektui kartu su patikrinimo aktu, kai aktą pasirašo patikrinimą atlikęs specialistas. Tais atvejais, kai patikrinimas objekte dar nėra baigtas (pvz., laukiama informacinės bylos pateikimo iš atsakingų asmenų ar kitų gaminių laboratorinių tyrimų rezultatų), ir gaunami neigiami laboratorinių tyrimų rezultatai, subjektui rašomas raštas apie nustatytą taršą, prie kurio pridedamas laboratorinių tyrimų protokolai (-ai).

Analizuojant patikrinimo metu mėginių paėmimo procedūrą matyti, kad planuojant subjekto patikrinimą NVSC raštu informuoja NVSPL apie numatomą patikrinimo datą ir mėginio paėmimo poreikį. Tuomet patikrinimą atliekantis specialistas ir laboratorijos darbuotojas organizuoja mėginio paėmimą, kuris privalo būti paimtas patikrinimo metu (Reglamento 56 punktas) ir kaip galima greičiau pristatytas į laboratoriją. Tačiau iš korupcijos rizikos analizės metu pateiktų dokumentų matyti, kad galimai ne visada laikomasi šių nuostatų, nes nustatytas atvejis, kai surašant patikrinimo aktą buvo remtasi galimai ne patikrinimo atlikimo metu paimto mėginio rezultatu. Pavyzdžiui:

Panevėžio departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus vyriausiosios specialistės 2022-09-20 atliko UAB „Nuasmeninti duomenys“ baseino paslaugų teikimo periodinės kontrolės patikrinimą, kurio metu buvo paimtas baseino vanduo cheminiam, mikrobiologiniam, parazitologiniam ištyrimui. Patikrinimo aktas surašytas 2022-11-21 Nr. (5-12 15.5.5 Mr)PA-6695 pasiremiant 2022-11-18 mikrobiologinio tyrimo protokolu Nr.MA-S 14750/2022, kuriame nurodytas mėginio atrinkimo (paėmimo) laikas 2022-11-08, t. y. praėjus daugiau nei mėnesiui nuo patikrinimo dienos. Patikrinimo akte konstatuota, kad pažeidimai nepadaryti.

NVSC atstovai nurodė, kad iki UAB „Nuasmeninti duomenys“ patikrinimo dienos NVSPL buvo pateiktas 2022-09-06 Mėginio (-ių) laboratoriniams tyrimams užsakymas Nr. (5-12 15.5.5 Mr)2-43290 dėl 2022-09-20 planuojamų subjekto baseino vandens laboratorinių tyrimų atlikimo, tarp jų ir tyrimui legionelėms nustatyti. 2022-10-24 (reg. Nr. 1-137198) buvo gautas NVSPL paaiškinimas, kad 2022-09-20 mėginiai legionelėms iširti nebuvo paimti. Todėl patikrinimo akte 2022-11-21 Nr. (5-12 15.5.5 Mr)PA-6695 buvo vertintas vėliau gauto NVSPL mikrobiologinio tyrimo 2022-11-18 protokolas Nr.MA-S 14750/2022.

Šioje situacijoje patikrinimo akto surašymo metu informacijos vertinimas, remiantis ne patikrinimo dieną paimto mikrobiologinio tyrimo mėginio duomenimis, kelia prielaidas galimai korupcijos rizikai ir galimiems neteisėtiems susitarimas, nes analizuotu atveju nebuvo užtikrintas tinkamas mėginio paėmimas, o surašant patikrinimo aktą buvo remtasi vėliau paimto mėginio tyrimo protokolu.

PASIŪLYMAS:

Išanalizuoti mėginių ėmimo praktines procedūras ir užtikrinti, kad mėginiai, kurių rezultatais remiamasi konstatuojant subjekto patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, būtų imami tik patikrinimo atlikimo metu, dalyvaujant NVSC specialistams.

4.8. Nepakankama kontrolė viešųjų ir privačių interesų valdymo procedūroje.

Pažymėtina tai, kad interesų konfliktų prevencija yra viena iš korupcijos rizikų prevencijos priemonių, kurią valstybinėje tarnyboje dirbantys asmenys įgyvendina vadovaudamiesi Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu⁴³, įpareigojančiu vengti interesų konfliktų bei deklaruoti privačius interesus. Ši procedūra skatina ne tik galimų interesų konfliktų prevenciją, bet ir parodo institucijos ir jos darbuotojų viešą atskaitingumą visuomenei dėl priimamų sprendimų skaidrumo.

NVSC direktoriaus 2020-01-13 įsakymu Nr. VKE-11 „Dėl pareigų, kurias Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre prie Sveikatos apsaugos ministerijos einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“ su vėlesniais jo pakeitimais, patvirtintas teikiančių privačių interesų deklaracijas pareigybių sąrašas (nauja NVSC direktoriaus 2022-10-21 įsakymo Nr. VKE-462 redakcija). Taip pat NVSC direktoriaus įsakymu yra paskirti atsakingi asmenys, kurie vykdo Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolę, tvarko NVSC darbuotojų duomenis PINREG; prižiūri, ar darbuotojai laiku ir tinkamai pateikia deklaracijas.

Nustatyta, kad 2021–2023 m. laikotarpiu:

- Kauno departamento Kėdainių skyriuje nuo periodinio patikrinimo atlikimo nusišalino viena vyriausioji specialistė, kuri 2023 m. gegužės mėn. raštu nurodė, kad sportuoja sporto klube, kuriame turėtų atlikti patikrinimą.
- Klaipėdos departamento Palangos skyriuje nuo periodinio patikrinimo atlikimo nusišalino viena vyriausioji specialistė, kuri 2023 m. kovo mėn. raštu nurodė galimą ryšį su grožio paslaugas teikiančiu asmeniu.
- Panevėžio departamento Kupiškio skyriuje nuo operatyviosios kontrolės patikrinimo dėl kvapų kontrolės nusišalino viena vyresnioji specialistė, kuri 2022 m. gegužės mėn. raštu nurodė galimą ryšį su skundžiamais asmenimis.
- Utenos departamento Anykščių skyriuje nuo operatyviosios kontrolės patikrinimo dėl gauto skundo pagal teritoriją nusišalino Anykščių skyrius, nes skunde buvo išreikštas nepasitikėjimas dėl padalinio galimo šališkumo skundžiamam subjektui.

Tačiau 2021–2023 m. Alytaus, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Telšių ir Vilniaus departamentuose iš viso nebuvo gauta raštu prašymų dėl specialistų nusišalinimų.

⁴³ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C0E550D6ADF0/asr>

Pasirinktinai įvertinus NVSC darbuotojų viešai pateiktas deklaraciją nustatyta, kad nei vienas iš departamento vadovų, patarėjų nėra deklaravęs ryšių su gydymo įstaigomis, kuriose jiems įprastai teikiamos šeimos gydytojų bei kitų specialistų paslaugos⁴⁴, nors šioje srityje egzistuoja interesų konfliktų rizika, jeigu kiltų poreikis pavesti pavaldiems asmenims atlikti patikrinimus šiose įstaigose arba priimti kitus sprendimus. Nors kai kurie darbuotojai yra išsamiau deklaravę ryšius dėl galimų interesų konfliktų, pavyzdžiui, Kauno departamento vyriausioji specialistė yra viešai deklaravusi, savo ir vyro gydymo įstaigas, taip pat vaikų ugdymo įstaigas⁴⁵.

Pavyzdžiui: vieno NVSC departamento direktorė nėra deklaravusi ryšio su UAB „Nuasmeninti duomenys“, nors sutuoktinis ir pati kreipėsi (8 kartus) dėl diagnostinių tyrimų atlikimo, gydytojo ortopedo-traumatologo konsultacijų, nors nuo 2020 m. šiai įstaigai priėmė 39 sprendimus išduoti leidimus-higienos pasus vykdyti ūkinę komercinę veiklą, 5 sprendimus panaikinti leidimų-higienos pasų galiojimą, 2 kartus pasirašė raštus palikti paraiškas, dėl leidimo-higienos paso, nenagrinėtomis.

Taip pat viena NVSC departamento direktorė dėl galimo interesų konflikto nėra deklaravusi ryšio su UAB „Nuasmeninti duomenys“, kuri yra UAB „Nuasmeninti duomenys“ grupei priklausanti įstaiga, nors įstaiga yra NVSC Vilniaus departamento kontroliuojamų subjektų sąrašė ir direktorei 2023 m. UAB „Nuasmeninti duomenys“ 4 kartus teikė sveikatos priežiūros paslaugas.

Be to, vieno NVSC departamento direktorė Privačių interesų registre nėra nurodžiusi duomenų, kad grožio paslaugas teikiančioje įstaigoje dirba jos dukra, dėl ko galima interesų konfliktų rizika⁴⁶, planuojant ir vykdant šios įstaigos veiklos priežiūrą.

Pažymėtina, kad NVSC kuruojamos įvairios subjektų paslaugų teikimo veiklos sritys, todėl subjektų kontrolę vykdantys specialistai ar jų artimi asmenys gali turėti įvairių ryšių su lankomais sporto klubais, grožio paslaugas teikiančiais specialistais, gydymo ar švietimo įstaigomis ir pan., tačiau šioje srityje informacijos valdymą gali apsunkinti specialistų vengimas deklaruoti tam tikrus ryšius dėl galimų privačių interesų konfliktų.

Kuriant korupcijai atsparią aplinką ir siekiant išvengti situacijų, kurių metu gali kilti interesų konfliktai, NVSC turėtų didesnę dėmesį skirti viešųjų ir privačių interesų mokymams, konkrečių subjektų sąrašų sudarymui, nes per 2021–2023 m. oficialiai fiksuoti tik 4 nusišalinimo atvejai gali sąlygoti nepakankamą interesų konfliktų valdymą, nepaisant to, kad

⁴⁴ Prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/deklaraciju-paieska>

⁴⁵ Informacija tikrinta 2023-11-24, deklaracija pateikta 2023-10-10.

⁴⁶ Informacija tikrinta 2023-11-20

atsakingi asmenys tvarko NVSC darbuotojų duomenis PINREG, prižiūri, ar darbuotojai laiku ir tinkamai pateikia deklaracijas.

PASIŪLYMAS:

Tobulinti viešųjų ir privačių interesų kontrolės vykdymą, įpareigojant subjektų kontrolę vykdančius specialistus deklaruoti interesų konfliktus keliančius ryšius bei tinkamai naudoti žinomą informaciją užduočių skirstymo procedūroje.

5. MOTYVUOTOS IŠVADOS (PASTABOS)

Išanalizavus NVSC subjektų veiklos valstybinės priežiūros vykdymo procesus darytina išvada, kad yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių⁴⁷.

5.1. Kritinės antikorupcinės pastabos:

5.1.1. Subjektų veiklos rizikingumo vertinimo sistema neužtikrina objektyvaus rizikos lygio nustatymo, reikšmingo planuojant periodinės kontrolės patikrinimus. Subjektų veiklos rizikos vertinimui ne visada suvedama aktuali informacija. Didžioji dalis netikrintų arba seniai tikrintų subjektų priskiriami labai mažai arba mažai rizikos grupei, kuri nekinta, jeigu subjekte neatliekami patikrinimai (periodinės, operatyviosios ar grįžtamosios kontrolės) arba negaunami pagrįsti skundai.

5.1.2. Egzistuoja sąlygos korupcijos rizikai, kai nuo patikrinimo atlikimo dienos iki nustatytų rezultatų oficialaus užfiksavimo momento praeina ilgas laiko tarpas.

5.1.3. Nereglamentuotas rotacijos principo taikymas ir pavedimų atlikti patikrinimus skirstymo tvarka.

5.1.4. Egzistuoja sąlygos korupcijai, kai subjektų veiklos patikrinimus atlieka vienas specialistas.

5.1.5. Nepakankamai reglamentuota administracinių nusižengimų tyrimų, duomenų rinkimo, protokolų surašymo tvarka sudaro sąlygas nepagrįstai vilkinti procedūras.

5.2. Kitos antikorupcinės pastabos:

5.2.1 Neatskirtos subjektų priežiūros, rizikos vertinimo ir patikrinimų planavimo funkcijos gali sąlygoti korupcijos riziką priimant sprendimus dėl patikrinimų atlikimo / neatlikimo.

5.2.2. Nereglamentuota periodinės kontrolės patikrinimų planų keitimo procedūra.

5.2.3. Nereglamentuota patikrinimų dokumentų pildymo tvarka, specialistai savo nuožiūra sprendžia kada atliekant patikrinimą naudoti / nenaudoti technines priemones.

5.2.4. Plati diskrecijos teisė priimant sprendimus dėl grįžtamosios kontrolės patikrinimų atlikimo / neatlikimo.

5.2.5. Tobulintina laboratorinių tyrimų (matavimų) ėmimo ir atlikimo procedūra.

5.2.6. Nepakankama kontrolė viešųjų ir privačių interesų valdymo procedūroje.

⁴⁷ Išvadas pagrindžiantys motyvai pateikti išvados dėl korupcijos rizikos analizės 3 skyriuje.

6. REKOMENDACINIO POBŪDŽIO PASIŪLYMAI

Kritinės antikorupcinės pastabos	Pasiūlymai dėl kritinių antikorupcinių pastabų
<p>1. Subjektų veiklos rizikingumo vertinimo sistema neužtikrina objektyvaus rizikos lygio nustatymo, reikšmingo planuojant periodinės kontrolės patikrinimus. Subjektų veiklos rizikos vertinimui ne visada suvedama aktuali informacija. Didžioji dalis netikrėtų arba seniai tikrėtų subjektų priskiriami labai mažai arba mažai rizikos grupei kuri nekinta, jeigu subjekte neatliekami patikrinimai (periodinės, operatyviosios ar grįžtamosios kontrolės) arba negaunami pagrįsti skundai.</p>	<p>1. Išanalizuoti subjektų rizikos vertinimo teisinį reglamentavimą, įtvirtinti aiškesnius rizikos vertinimo kriterijus, kurie identifikuotų netikrėtus arba ilgą laiką netikrėtus subjektus, taip pat subjektų rizikos vertinimą, susieti su taikyta administracine atsakomybe, poveikio priemonėmis bei pažeidimų pakartotinumu (administracine atsakomybe bei kvalifikuotomis veikomis pagal ANK straipsnius).</p> <p>2. Siekiant vieningos praktikos ir skaidrių procesų, reglamentuoti, kurie padaliniai ir specialistai yra atsakingi už tam tikros srities subjektų rizikingumo vertinimą, kokiais etapais jis atliekamas bei kaip vykdoma šio proceso kontrolė.</p> <p>3. Siekiant efektyvesnio subjektų veiklos rizikos įvertinimo tobulinti VSSIS, kad rizikos vertinimo sistema būtų pagrįsta žingsnio principu, kai nuosekliai po patikrinimo neatlikus informacijos suvedimo žingsnio automatiškai nebūtų leidžiama atlikti tolimesnių veiksmų.</p>
<p>2. Egzistuoja sąlygos korupcijos rizikai, kai nuo patikrinimo atlikimo dienos iki nustatytų rezultatų oficialaus užfiksavimo momento praeina ilgas laiko tarpas.</p>	<p>4. Kontroliuoti patikrinimo akto surašymo terminus ir patikrinimo metu nustatytus faktus ir esminės aplinkybes (pavyzdžiui, įkelti kontrolės klausimyną) fiksuoti sistemoje ne vėliau kaip kitą darbo dieną, po gaktinių aplinkybių nustatymo. Taip pat teisiniame reglamentavime nustatyti patikrinimo veiksmų pratęsimo procedūras, įpareigojant jas raštu (pavyzdžiui, rezoliucijomis) derinti su departamentų vadovais.</p>
<p>3. Nereglamentuotas rotacijos principo taikymas ir pavedimų atlikti patikrinimus skirstymo tvarka.</p>	<p>5. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti nuostatas, kokia tvarka ir kokiais kriterijais remiantis paskirstomos patikrinimų atlikimo užduotys.</p> <p>6. Tobulinti informacinę sistemą ir įdiegti priemones (modulį), sudarančias technines galimybes automatizuotai paskirstyti patikrinimų atlikimą.</p> <p>7. Nustatyti, kad to paties subjekto periodinės ir grįžtamosios kontrolės veiksmus turi atlikti kitas specialistas (užtikrinamas keturių akių principas).</p> <p>8. Reglamentuoti specialistų, atliekančių patikrinimus rotacijos taikymo nuostatas ir numatyti papildomas vidaus kontrolės priemones, kai nėra galimybės išvengti situacijų pavedant iš eilės atlikti patikrinimus tiems patiems specialistams.</p>
<p>4. Egzistuoja sąlygos korupcijai, kai subjektų veiklos patikrinimus atlieka vienas specialistas.</p>	<p>9. Užtikrinti, kad struktūriniuose padaliniuose atliekant patikrinimus juose dalyvautų bent 2 specialistai arba jų skaičių diferencijuoti pagal objektyvius tikrinamo ūkio subjekto kriterijus (pavyzdžiui patikrinimo apimtis ir ūkio subjekto dydis ir pan.).</p>

5. Nepakankamai reglamentuota administracinių nusižengimų tyrimų, duomenų rinkimo, protokolų surašymo tvarka sudaro sąlygas nepagrįstai vilkinti procedūras.	10. Reglamentuoti administracinių nusižengimų tyrimų, įrodymų rinkimo, protokolų surašymo ir bylų nagrinėjimo terminus, taip pat taikyti papildomas vidaus kontrolės priemones, kad nebūtų sudaromos sąlygos nepagrįstai vilkinti procedūras iki sueis senaties terminai.
Kitos antikorupcinės pastabos	Pasiūlymai dėl kitų antikorupcinių pastabų
1. Neatskirtos subjektų priežiūros, rizikos vertinimo ir patikrinimų planavimo funkcijos gali sąlygoti korupcijos riziką priimant sprendimus dėl patikrinimų atlikimo / neatlikimo.	1. Skaitmenizuoti visų veiklos sričių kontroliuojamų subjektų rizikos vertinimo procedūras. Taip pat teisiniame reglamentavime nustatyti periodinių patikrinimų planavimo prioritetus ir tvarką pagal kurią argumentuotai būtų derinami ir keičiami VSSIS sugeneruoti periodinių patikrinimų planai, įtraukiant / neįtraukiant analogiškai rizikos grupei priskirtus subjektus (pavyzdžiui, nustatyti prioritetinės veiklos sritis, įtvirtinti nuostatas, kiek procentų turi būti patikrinta anksčiau netikrintų subjektų ir pan.). 2. Atskirti subjektų priežiūros, įskaitant rizikos vertinimą bei periodinių patikrinimų planavimo funkcijas, kurias centralizuotai vykdytų padalinys, nesusijęs su subjektų veiklos priežiūra.
2. Nereglamentuota periodinės kontrolės patikrinimų planų keitimo procedūra.	3. Teisiniame reglamentavime nustatyti aiškia periodinių patikrinimų planų sudarymo, keitimo tvarką bei argumentuotai vykdyti suplanuotų ir neatliktų periodinių patikrinimų įvertinimą.
3 Nereglamentuota patikrinimų dokumentų pildymo tvarka, specialistai savo nuožiūra sprendžia kada atliekant patikrinimą naudoti / nenaudoti technines priemones.	4. Teisiniame reglamentavime nustatyti aiškius patikrinimo dokumentų pildymo reikalavimus, klausymynų pildymo metodiką, formuluotes, laikotarpių žymėjimo tvarką, atvejus kai privaloma naudoti technines priemones ir vykdyti šio proceso kontrolę.
4. Plati diskrecijos teisė priimant sprendimus dėl grįžamosios kontrolės patikrinimų atlikimo / neatlikimo.	5. Išanalizuoti taikomą praktiką ir teisiniame reglamentavime nustatyti aiškius reikalavimus ir grįžamosios kontrolės patikrinimų atlikimo atrankos kriterijus, numatančius kokiais atvejais pakanka remtis subjektų raštu pateikta informacija ir kada yra privaloma atlikti grįžamosios kontrolės patikrinimus.
5. Tobulintina laboratorinių tyrimų (matavimų) ėmimo ir atlikimo procedūra.	6. Išanalizuoti mėginių ėmimo praktines procedūras ir užtikrinti, kad mėginiai, kurių rezultatais remiamasi konstatuojant subjekto patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, būtų imami tik patikrinimo atlikimo metu, dalyvaujant NVSC specialistams.
6. Nepakankama kontrolė viešųjų ir privačių interesų valdymo procedūroje	7. Tobulinti viešųjų ir privačių interesų kontrolės vykdymą, įpareigojant subjektų kontrolę vykdančius specialistus deklaruoti interesų konfliktus keliančius ryšius bei tinkamai naudoti žinomą informaciją užduočių skirstymo procedūroje.

Departamentų 2023 m. kontroliuojamų subjektų sąrašas ir rizikos vertinimo lygis:

Departamentas	Plaukų priežiūros srityje	Veido priežiūros srityje	Kūno priežiūros srityje
1. Vilniaus	<p>Sąrašė 2811 pozicijų. <i>1717 pozicijų nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 2661 objektas įvertintas minimaliu rizikos vertinimo balu, priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 135 – mažai rizikos grupei. 2 – vidutinei rizikos grupei. 10 – didelei rizikos grupei. 3 – labai didelei rizikos grupei.</p>	<p>Sąrašė 2527 pozicijos. <i>1823 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 2417 objektų įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 94 – mažai rizikos grupei. 2 – vidutinei rizikos grupei. 10 – didelei rizikos grupei. 4 – labai didelei rizikos grupei.</p>	<p>Sąrašė 1560 pozicijų. <i>1158 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 1493 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 61 – mažai rizikos grupei. 1 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 4 – labai didelei rizikos grupei.</p>
2. Kauno	<p>Sąrašė 2356 pozicijos. <i>1489 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 2299 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 46 – mažai rizikos grupei. 1 – vidutinei rizikos grupei. 5 – didelei rizikos grupei. 5 – labai didelei rizikos grupei.</p>	<p>Sąrašė 1827 pozicijos. <i>1454 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 1806 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 11 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 4 – labai didelei rizikos grupei.</p>	<p>Sąrašė 843 pozicijos. <i>659 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 832 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 8 – mažai rizikos grupei. 9 – vidutinei rizikos grupei. 2 – didelei rizikos grupei. 0 – labai didelei rizikos grupei.</p>
3. Klaipėdos	<p>Sąrašė 1353 pozicijos. <i>834 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 1310 objektų įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai).</p>	<p>Sąrašė 1019 pozicijų. <i>804 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 1001 objektas įvertintas minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai).</p>	<p>Sąrašė 447 pozicijos. <i>356 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 439 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai).</p>

	21 – mažai rizikos grupei. 4 – vidutinei rizikos grupei. 4 – didelei rizikos grupei. 14 – labai didelei rizikos grupei.	11 – mažai rizikos grupei. 2 – vidutinei rizikos grupei. 5 – didelei rizikos grupei. 0 – labai didelei rizikos grupei.	1 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 1 – labai didelei rizikos grupei.
4. Šiaulių	Sąrašė 857 pozicijos. <i>410 pozicijų nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 836 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 11 – mažai rizikos grupei. 3 – vidutinei rizikos grupei. 5 – didelei rizikos grupei. 2 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 719 pozicijų. <i>532 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 703 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 8 – mažai rizikos grupei. 1 – vidutinei rizikos grupei. 5 – didelei rizikos grupei. 2 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 266 pozicijos. <i>186 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 257 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 4 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 3 – didelei rizikos grupei. 2 – labai didelei rizikos grupei.
5. Panevėžio	Sąrašė 656 pozicijos. <i>289 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 646 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – mažai rizikos grupei. 1 – vidutinei rizikos grupei. 0 – didelei rizikos grupei. 3 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 546 pozicijos. <i>382 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 536 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 2 – didelei rizikos grupei. 1 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 232 pozicijos. <i>149 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 229 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 1 – labai didelei rizikos grupei.
6. Telšių	Sąrašė 444 pozicijos. <i>232 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 431 objektas įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y.	Sąrašė 333 pozicijos. <i>247 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 324 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y.	Sąrašė 108 pozicijos. <i>73 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 102 objektų veikla įvertinta minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai

	priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 3 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 0 – didelei rizikos grupei. 10 – labai didelei rizikos grupei.	priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 2 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 3 – didelei rizikos grupei. 4 – labai didelei rizikos grupei.	mažai rizikos grupei (5 balai). 3 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 2 – labai didelei rizikos grupei.
7. Alytaus	Sąrašė 470 pozicijos. <i>171 pozicijoje nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 462 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 4 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 3 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 382 pozicijos. <i>225 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 376 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 0 – didelei rizikos grupei. 0 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 162 pozicijos. <i>98 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 162 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 4 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 3 – labai didelei rizikos grupei.
8. Utenos	Sąrašė 350 pozicijų. <i>126 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 348 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 0 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 1 – didelei rizikos grupei. 1 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 233 pozicijos. <i>162 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinta nuo LHP išdavimo.</i> 231 objektas įvertintas minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 0 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 2 – didelei rizikos grupei. 0 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 133 pozicijos. <i>88 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinta nuo LHP išdavimo.</i> 133 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai).
9. Tauragės	Sąrašė 283 pozicijos. <i>98 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 283 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y.	Sąrašė 331 pozicija. <i>200 pozicijų nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 330 objektų įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y.	Sąrašė 98 pozicijos. <i>64 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 97 objektų veikla įvertinta minimaliu rizikos vertinimo balu,

	priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai).	priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – mažai rizikos grupei.	t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – mažai rizikos grupei.
10. Marijampolės	Sąrašė 198 pozicijos. <i>48 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 192 objektai vertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 3 – mažai rizikos grupei. 0 – vidutinei rizikos grupei. 2 – didelei rizikos grupei. 1 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 130 pozicijų. <i>61 pozicijoje nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 129 objektai įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – labai didelei rizikos grupei.	Sąrašė 62 pozicijos. <i>29 pozicijose nėra įrašų, kad buvo tikrinti nuo LHP išdavimo.</i> 60 objektų įvertinti minimaliu rizikos vertinimo balu, t. y. priskiriant labai mažai rizikos grupei (5 balai). 1 – didelei rizikos grupei. 1 – labai didelei rizikos grupei.

**ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ĮVERTINTI TEISĖS AKTAI,
DOKUMENTAI IR INFORMACIJA**

I. Atliekant korupcijos rizikos analizę analizuoti teisės aktai

1.	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas
2.	Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas
3.	Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas
4.	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
5.	Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas
6.	Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymas

II. Atliekant korupcijos rizikos analizę analizuoti dokumentai ir kita informacija

1.	NNSC nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015-09-18 įsakymu Nr. V-1058 „Dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų patvirtinimo“
2.	NVSC direktoriaus 2023-01-01 įsakymas Nr. VKE-1 „Dėl įgaliojimų Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos departamentų darbuotojams suteikimo“
3.	NVSC direktoriaus 2019-10-22 įsakymas Nr. VKE-443 „Dėl pavedimo atlikti patikrinimą formos, patikrinimo akto formos ir periodinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės klausimynų patvirtinimo“
4.	Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-10-28 įsakymu Nr. V-946 „Dėl Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento patvirtinimo“
5.	Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklės, patvirtintos NVSC direktoriaus 2021-10-22 įsakymu Nr. VKE-542 „Dėl Periodinės tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklių patvirtinimo“
6.	Operatyviosios tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklės, patvirtintos NVSC direktoriaus 2021-10-22 įsakymu Nr. VKE-543 „Dėl Operatyviosios tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu tikrintinų objektų atrankos taisyklių patvirtinimo“
7.	Licencijuojamos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009-12-30 įsakymu Nr. V-1116 „Dėl Licencijuojamos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“
8.	Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018-04-04 nutarimu Nr. 321 „Dėl Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo įgyvendinimo“
9.	Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-10-04 įsakymu Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių patvirtinimo“

10.	Rinkai pateikiančių kosmetikos gaminius atsakingų asmenų vykdomos veiklos atitikties 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių reikalavimams patikrinimų tvarkos aprašas, patvirtintas NVSC direktoriaus 2018 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. VKE-401 (galiojanti nauja redakcija patvirtinta NVSC direktoriaus 2019 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. VKE-186).
11.	Privačių interesų registro (https://pinreg.vtek.lt/app/) informacija
12.	KRA atlikimo metu elektroninio pašto adresu dokumentai@stt.lt gauta informacija ir paaiškinimai iš NVSC
13.	Interneto svetainėje https://nvsc.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ukio-subjektu-prieziura skelbiama vieša informacija
